Poštarina plaćena u gotovom

PRETPLATA NA „ŽIDOV“ STOJI GODIŠNJE D 100.—, POLUGODIŠNJE D 50.—, ČETVRTGODIŠNJE D 25.—. OGLASI SE RAČUNAJU PO STALNOM CIENIKU. — PLATIVO I UTUŽIVO U ZAGREBU. — BROJ ČEK. RAČUNA UPRAVE „ŽIDOV“ JE 33.831.

ŽIDOV

Pojedini broj stoji |2 dinara

„ŽIDOV“ IZLAZI SVAKOGA PETKA. UREDNIŠTVO I UPRAVA „ŽIDOVA“ NALAZE SE ZAGREB. ILICA 38./I. ZAKLJUČAK REDAKCIJE ZA ČLANKE DO SRIJEDE U 12 SATI, ZA VIJESTI DO SRIJEDE 18 SATI. — RUKOPISI SE NE VRAĆAJU. TEL. INT. 21.

GODINA X. ZAGREB, DNE 15. oktobra 1926. — 7. hešvana 5687. BROJ 42.

Pred Savezno Vijeće

Osnovna cijonistička misao — Uzroci slabosti u organizaciji — Cijonizam kao životna sadržina — Ulazak žena u pokret — Financijski zadaci — Dolazak g. Rosenblütha

Da zastanemo časkom u svagdašnjemu poslu pa da vidimo, gdje stojimo. Ne da se zadržajemo predskazivanjem i proricanjem onoga, što će za dan dva da ispuni naše razgovore i da se potom oliči u odlukama Saveznoga Vijeća. Teška je služba proročka, jednako nezahvalna i nepotrebna, kad će i onako ti najskoriji dani pokazati, što će da bude. Razmotrimo situaciju i ukažimo, što nam treba da donese Vijeće.

*

Organizacija je naa slaba, raskomadana. Nije to krivnja ni samoga vodstva ni pojedinih stanica, a najmanje je toj rasparčanosti uzrok u biti same cijonističke ideje. Cijonistička je ideja snažna i imperativna. I danas ona može da bude životnom sadržinom čitavih generacija; može i mora da bude poticajem i izvorom snaga za društveno djelovanje naše i za židovski život naš. Njena je opravdanost danas još jasnija i uvjerljivija no u danima prije rata ili u izaratnom vrtlogu. Danas imademo bezbroj stvarnih dokaza, kako je stvaranje narodnoga doma jedino rješenje židovskoga pitanja.

Sjetimo se, u čemu je bit židovskoga pitanja. Naprosto u tom, da je u rasulu čitava eksistencija židovstva u pitanju. Pojedincu Židovu može da ide dobro ili zlo, židovstvu ide neovisno od toga sve gore. Prije je galutsko židovstvo bilo jednovito, u punom značenju te riječi, jer je imalo jednu jedinu životnu bazu: **povezanost** tradicijom, vjerom u smisao židovstva, snažnim instinktom zajednice. Onda nisu diferencije i nijanse bile ni od kakvoga opasnog značenja, nego su naprotiv bogatile nutarnji život židovske zajednice. Danas je drugačije. Iz jednoga židovstva nastade bezbroj židovstava, koja se omeđuju jedno od drugoga državnim granicama ili galutskim razlikama. Pomalo se gubi sve ono, što je nekad vezalo Židove, slabi vjerska povezanost, kida se kulturno jedinstvo, nestaje instinkt zajednice i pripadništva. Židovi sve više sliče i priliče sredini, u kojoj slučajno žive, a sve slabije biva ono jedinstveno židovstvo u njih.

Eto, u tom je, prosto i jednostavno rečeno, židovsko narodno pitanje. Treba tim rasijanim Židovima dati nešta, što će opet biti svima zajedničko, što će opet vezivati pojedine stanice, na što će pomišljati s ponosom i sa srećom i što će da bude u središtu njihova života. Treba da ima nešta, što će biti jednako sveto onom prostom Židovu iz Pinska ili Soluna, onom asimiliranom iz Pariza ili Berlina, onom ortodoksnom hasidu i liberalnom učenjaku, ukratko svakome bez razlike na njegove životne prilike, na sredinu, na političko ili religiozno uvjerenje.

A za sva vremena imat će takvu snagu tek **narodna domovina.** U njoj će naći dom prognani i progonjeni; u njoj će se smiriti potukači i selice. Ona će svojim životom da postane centar naroda, koji će da crpe iz nje židovskih i ljudskih moralnih energija.

Ovo je osnovna i jednostavna bit cijonističke ideje, ma koliko nam ideologija bila razgranata i složena.

Danas su pred nama dokazi, nepobitni i očiti, da je ta ideja ispravna i tačna. Ima i drugdje pokušajeva, da se Židovi koloniziraju, da se vrate produktivnim zvanjima. Ima kolonija u Argentini, na Krimu; ima seljaka u Bukovini i t. d. Ali tko zna pravo za njih? Tko osjeća njihov uticaj? Po čemu su one vrijedne za židovstvo? Dobre su one i treba da se podupiru, jer su zdrave, i jer se tu Židovi produktiviraju i jačaju kao pojedinci. Ali židovski se narod produktivira i diže **samo u Palestini.** Narod osjeća, da tamo, u domovini, kuca srce narodno. Tamo se čisti narodna krv, da svježa i zdrava iznova počne kolati žilama.

Mali i nesistematski rad u Palestini, koji nije ni izdaleka dovoljan da se njime ostvari veličajni cilj cijonističkoga pokreta, dokazao je ipak svima i svakome, da je taj cilj ostvarljiv i da su Židovi sposobni da ga ostvare. **Treba samo većih napora, da se dostigne cilj.** Bez njih se dovodi u opasnost i ono, što je stvoreno dosad mukotrpnim radom naših pionira. Bez većih napora nema rješenja krize, koja vlada u Palestini.

*

A pogledajmo, koliko li stvarno radimo za ostvarenje cilja. Premalo. Teške su prilike. Ekonomska kriza ubija svaki viši polet. A mi se ne zadovoljavamo samo milostinjom. Mi hoćemo **čitave ljude,** njihova srca, njihove umove, pa tek onda i novac iz njihova džepa. Cijonizam je revolucionaran pokret u onome smislu, da hoće stubokom promijeniti čitavu strukturu židovstva. A to je teško. Dvostruko i mnogostruko teže u vrijeme, kad naši ljudi moraju da se brinu za nasušni hljebac. Život današnjice protivi se cijonizmu.

U tom je najveći i možda jedini uzrok nazatku Organizacije. Nikakvi sporovi, nikakve sabotaže pa čak ni neodlučnost vodstva ne bi mogli da oslabe pokret, da su danas onakve haotične, ali bogate mogućnosti kao u prevratnim danima. Dabome: danas je svaki čin sabotaže za stostruku osudu, jer samo koncentracijom svih snaga može cijonizam da ojača, da prodre u židovska srca i u mozgove.

A može to, jer su naši Židovi u dnu duše puni idealizma. Samo treba skinuti s njih koru svagdašnjih briga, treba zaviriti u srce, pa da se osjeti, kako im gori čežnja za nečim ljepšim od trgovine, za sretnijim, boljim životom, za vrijednom sadržinom. Cijonizam im sve to daje punom rukom. Zar onaj trgovac u provincijskom blatu, koji zanemaruje posao, da bi vršio povjereništvo Keren Kajemeta, nije idealista? Samo mu treba prići, treba i njemu i svima drugima pokazati, što se stvara u Erecu i od koje je to vrijednosti za svakoga pojedinca.

Koji imadu mogućnost da budu apostoli cijonizma, moraju da se podvrgnu tome teškom pozivu. To znači pribirati snage: ovako prilaziti svakome, u posljednjemu zabitnom zakutku, da bi opseg i sadržaj našega rada rastao u isti mah.

*

Prilaziti i govoriti sa srcem k srcima — to je osnovna značajka našega rada. Takav rad treba naročito da provode i **židovske žene.** One su dosad stojale postrance. Možda je to razumljivo: nije ih mnogo mogao da zahvati cijonizam sjednica, vijećanja, problema i diskusija. One traže svojih putova. Trebala su da se nađu između njih lica, koja će započeti ženski cijonistički rad, pa da se unese više topline u čitavo djelovanje. Treba da se obnovi židovski dom, da se riješi pitanje židovske odgoje. Omladinska nastojanja zastala su na početku puta. Sad ima da žene pokažu, je li im ozbiljno stalo do toga, da im djeca ostanu Židovi. Rad za Palestinu treba da se potpuno izgradi. Ulaženjem žene u pokret naša financijska nastojanja dobivaju više duše. U svemu ima da se pokaže pozitivna saradnja židovskih žena.

*

Keren Hajesod i Keren Kajemet istom stoje na početku svoga velikog razvitka. Keren Hajesod bio je u nas kroz nekoliko godina zanemaren, pa se istom u posljednjoj godini počelo opet da radi. Iza Vijeća počinje odmah akcija uz učešće g. Pazi Goldmanna. Misao poreza za narednu domovinu ima da sve snažnije prodre u židovske slojeve. Bez maasera, bez poreza ne može se graditi domaja.

I Keren Kajemet traži u ovoj, jubilarnoj, godini podvostručenje prinosa. Mjesto milijun dinara ima da namaknemo dva. Koliko li truda i koliko ljubavi treba za ovo povišenje, znadu možda samo naši povjerenici. Ali koliko li ljubavi u domaji rađa njihov trud, koji su uspjesi Kerenovoga rada, to često i oni ne osjećaju. Treba svagdje i svakome učiniti pristupnom ideju Keren Kajemeta, treba demonstrirati njegove uspjehe! Onda će i rad biti lakši, a uspjeh veći.

*

Na Vijeće dolazi član Cijonističke Eksekutive u Londonu g. Feliks Rosenblüth. Nama je osobito milo, što će nam u stvaranju odluka pomoći takav odličan cijonista, koji dobro poznaje i naše prilike, jer se već ranije bavio u našoj sredini. Pozdravljamo ga srdačnom dobrodošlicom.

*

Cijonska ideja i palestinska stvarnost neka nam budu pobudom za ozbiljna i plodna vijećanja. Vrijeme nas goni na rad, na zbijanje redova i na koncentraciju snaga.

ooo

Osiguran Ruthenbergov plan elektrifikacije Palestine

Londonski ured Palestine Electric Corporation (Društvo za provedbu Ruthenbergova plana) izdao je saopćenje, koje je potpisao inž. Ruthenberg. U tom kratkom saopćenju stoji, da je financiranje hidroelektričnoga preduzeća osigurano.

Jevrejska Telegrafska Agencija doznaje usto iz autentičnoga vrela, da je kapital potreban za provedbu elektrifikacije padova Jordana već obezbijedjen i da je veliki dio toga kapitala uplaćen u gotovom. Sav kapital, uključivši ovamo i investicije u elektrane u Hajfi, Jafi i Tiberijasu, subskribiran za Palestine Elektric Corporation Ltd iznosi 950.000 funti.

U skoro vrijeme otići će inž. Ruthenberg iz Londona, gdje sada boravi, u Palestinu, pa će tude zatim započeti predradnje za gradnje na padovima Jordana. Početkom godine 1927. bit će radovi u punome tečaju, pa će uposliti kojih 1000 do 1500 radnika.

Dalje saznaje Jevrejska Telegrafska Agencija da su bivši potkralj Indije, markiz Reading, sir Alfred Mond, sir Hugo Hirst i James de Rotschild pristali, da budu izabrani u nadzorno vijeće Palestine Electric Corpooration.

Konferencija za gospodarsko jačanje Narodne Domaje

Konferenciji u Londonu predsjeda sir Herbert Samuel.

London, 11. oktobra. (JTA) U nedjelju dne 11. oktobra započela je konferencija vodećih židovskih ličnosti iz različitih zemalja, kojoj je svrha, da raspravi gospodarske mogućnosti i auspicije židovske narodne domaje u Palestini i da pertraktira, koje su mjere potrebne za njeno gospodarsko jačanje. Sir Herbert Samuel, bivši Vrhovni Komesar za Palestinu i bivši ministar u britanskoj koalicijonoj vladi preuzeo je predsjedništvo konferencije. Inicijativu za ovu konferenciju dao je sam Herbert Samuel, a pozive potpisali su Samuel i dr. Weizmann. Cijonističku organizaciju zastupaju članovi Egzekutive i njezinoga gospodarskoga i financijalnoga savjetodavnoga odbora.

RAD Dr. WEIZMANNA ZA KEREN HAJESOD.

Odmah nakon svojega povratka u London učestvovao je dr. Weizmann u konferenciji engleskih cijon. vodja, održanoj u stvari Keren Hajesoda. Na toj je konferenciji dr. Weizmann ponajprije ocrtao stanje u Palestini i upozorio, da Cijon. Organizacija mora na sebe uzeti zadaću i odgovornost da pomogne Židovima u Palestini, da svladaju sadašnju krizu. »Ništa nas ne smije priječiti da izvršimo svoju zadaću«. Na kraju je dr. Weizmann apelirao na prisutne da odmah dadu svoje doprinose za Keren Hajesod. Nakon govora dvojice vodja engleskih cijonista gg. Speelmanna i Gustava Tacka, koji su isticali zamašitost rada dr. Weizmanna, saopćeno je, da je na samoj konferenciji darovano 2000 funti za Keren Hajesod. Prvi se obvezao za doprinos od 500 funti sam dr. Weizmann.

U svemu je u posljednjim danima sabrano u Londonu 4000 funti. Ovdje je uračunat i doprinos g. Naidiča u visini od 1000 funti. Mnoge židovske korporacije odlučile su, da dadu od svoje imovine oveće svote za Keren Hajesod.

Na kraju spomenute konferencije apelirao je g. Paul Goodmann, da se odmah započne sa sistematskom akcijom. Javili su se mnogi dobrovoljni saradnici.

ORGANIZOVANJE AKCIJE UDRUŽENIH PALESTINSKIH FONDOVA U AMERICI ZA NAREDNU GODINU.

U Americi su već dovršene sve pripreme oko organizacije kampanje Udruženih Palestinskih Fondova u Americi u narednoj godini. Očekuju se lijepi rezultati.

1.000 USELJENIKA U MJESECU SEPTEMBRU.

U mjesecu septembru o. g. ušlo je u Palestinu 1000 imigranata. U augustu uselilo se u Zemlju 910 ljudi, u julu 1060, a u junu 1500.

Lord Plumer vratio se u Jerusolim.

Jerusolim, 8. oktobra. (JTA) Britanski Vrhovni Komesar za Palestinu maršal lord Plumer vratio se sa ljetovanja u Italiji.

LUBLINER KUPIO ČITAVU PALESTINSKU ŽETVU DUHANA IZ GODINE 1924.

Poznata berlinska tvrtka za preradbu duhana Malka, kojoj je šef uvaženi njemački industrijalac Lubliner kupila je više od 220.000 duhana žetve godine 1924. u Judeji, Samariji i u području Doline Ezdrelon. Ovim kupnjama znatno se popravila situacija proizvadjača duhana. Kupnja iznosi više od 80 postotaka čitave žetve iz godine 1924. Ostatak bio je već ranije prodan i izvezen iz Zemlje.

Izvještaji Saveznoga Odbora Vijeću Saveza Cijonista

Organizacioni referat

ORGANIZACIJA.

Radni je Odbor kod preuzeća svoje dužnosti opazio, da je organizaciona strana Saveza prilično manjkava, to jest da se ne vodi pravi račun o postojanju mjesnih organizacija, a pogotovo ne vodi se račun o stanju i broju saveznog članstva, napose o njegovom porastu ili padu.

Zbog toga je Radni Odbor prije svega htio da stvori tačan pregled o Mjesnim Cijonističkim Organizacijama, o broju njihova članstva, i konačno o vodstvima, što stoje organizacijama na čelu. Po svršetku ovog posla bila je namjera Radnog Odbora da stvori jedan po mogućnosti jedinstveni tip Mjesne Organizacije, koja bi onda, čvršće organizovana, mogla bolje da odgovara svojim zadaćama. Zapravo je većina naših organizacija kao jedna društvena ustanova postojala samo na papiru ili nije postojala uopće. Jedina institucija, koja je umjela da stvori u svakom mjestu konstantnu saobraćajnu ustanovu sa centralom, bio je Keren Kajemet. Sav ostali cijonistički rad bio je unutar svake naše organizacije prolazne naravi, jer su se za provedbu pojedinih akcija bilo novčanih, bilo propagandnih i idejnih stvarali ad hoc odbori, ili su pojedinci, često nemoćni, sami pokušavali da provode ono, što se iz centrale bilo tražilo. Jasno je, da ovo stanje nije bilo održivo.

Prvi je posao referenta bio da zatraži od organizacija njihovo formalno organizovanje, da jave broj svoga članstva te svoju upravu. Treba sa žaljenjem konstatovati, da ovome pozivu nije odgovorila ni polovina naših mjesnih organizacija tako, da Radni Odbor nije znao, kako, na koji način i uz koje uvjete rade te mjesne organizacije.

Bila je stoga naravna stvar, da je u Radnom Odboru već tokom mjeseca decembra sazrela odluka da se ono, što se nije moglo postići korespondencijom, popravi ili stvori ličnim kontaktom. Poznata je stvar da obično prigodom posjećivanja pojedinih mjesnih organizacija poraste u njima aktivnost, pa je i Radni Odbor pošao tim putem, nadajući se da će moći posjetiti većinu mjesnih organizacija.

Međutim sred ovog pripravnog rada za oživljenje i jačanje Saveza Cijonista došao je poziv Egzekutive Svjetske Cijonističke Organizacije za ijar akciju. Nije potrebno da ovdje ponovno naglasimo bit ove akcije. Tek ćemo da spomenemo, da smo mi jedan od ono nekoliko cijonističkih saveza, koji smo uočili važnost konsolidacije i jačanja svojih redova u organizatornom i idejnom smislu. Dakle ono što smo htjeli da postignemo na svoju vlastitu inicijativu, pošli smo na početku radne godine da provodimo uz potporu, upute i savjete Egzekutive u Londonu. Prema tome se rad za jačanje Saveza usredotočio u ijar-akciji.

Rad u ijar-akciji provodili smo na principu da valja obići sve mjesne organizacije iz pojedinih većih centara države. Pojedinci sumišljenici imali su da iz Zagreba, Beograda, Novoga Sada, Sarajeva i Osijeka posjete okolne mjesne organizacije. To je uspjelo iz Zagreba i Osijeka onako kako smo očekivali, dok je agitacija iz ostalih centara bila slabija. Svega je posjećeno tridesetak organizacija i u svima njima može se pokazati na izvjestan uspjeh.

Ijarska akcija provodila se putem štampe i agitacionim putovanjima.

Tuzemna židovska štampa donosila je u mjesecu ijaru članke, izvještaje, pozive i sav materijal što joj ga staviše na raspolaganje naš Savez, Egzekutiva u Londonu ili inozemne cijonističke institucije. »Židov« je konstantno donosio izvještaje o akciji iz čitavog cijonističkog svijeta, naročito o onoj našeg Saveza.

Agitaciju proveli smo vlastitim silama, jer iz inozemstva nijesmo u tu svrhu mogli dobiti podesne ličnosti, a teško je bilo pitanje namaknuća troškova. Radilo nam se u glavnom da za Južnu Srbiju predobijemo g. Pazi Goldmanna, ali su u stvari Keren Hajesoda došla druga gospoda, pa je posjet gosp. Goldmanna otpao. Medjutim u Južnoj Srbiji bio je ipak sa strane Radnog Odbora g. dir. Šabetaj Levi, pa tako ova naša najudaljenija pokrajina nije bila mimoidena.

Dakako da je agitacija najbolje uspjela u Hrvatskoj i Slavoniji, pa se to odraziuje i u šekelskom rezultatu. To se desilo zato, što je u Zagrebu sjedište Radnog Odbora, i sve ove organizacije bilo je razmjerno dosta lako doseći iz Zagreba. Međutim to još ne znači, da se slični rezultati ne bi bili dali postići i iz ostalih centara. Trebalo je tek nešto više žrtava u vremenu za pojedince, pa bi se i u drugim krajevima došlo do istog rezultata.

O Južnoj Srbiji već smo, što se posjete tiče, govorili. U ostalom, u organizatornom pogledu, ondje su naše najbolje organizacije i svi znaci ispravnog saobraćaja sa Savezom govore o njihovoj živoj pripadnosti Savezu. Ima velikih mjesnih organizacija, koje u povezanosti sa centralom daleko zaostaju za onima iz Južne Srbije.

Bosna je bila posjećena iz Zagreba u velikom svom dijelu, dok posjetu iz Sarajeva možemo zabilježiti samo u jednom slučaju. U Vojvodini bili su u nekoliko navrata sumišljenici iz Zagreba, Beograda i Osijeka. Inače nam organizacije još uvijek nijesu na onom stepenu, na kome bi trebale i mogle da budu.

U predratnoj Srbiji imamo osim Beograda još svega 2 mjesne organizacije, te možemo reći da je u njima ijarska akcija dostojno provedena. Specijalno to vrijedi za Beograd, gdje je spontano došla do izražaja iskrena cijonistička saradnja između Beogradske organizacije Sefardskih Jevreja i Mjesne Cijonističke Organizacije. Prva od ovih dviju organizacija shvatila je ijarsku i šekelsku akciju kao svoju vlastitu, te je u tu svrhu svojim članovima izdavala letke i pozive na srpskom i španjolskom jeziku.

Reasumirajući možemo reći, da smo na koncu ijarske akcije imali mnogo bolje stanje u svojoj organizaciji nego dosele. Danas ipak možemo u Savezu pokazati na četrdesetak organizacija, koje svoju povezanost sa Savezom iskazuju na življi način nego je to bilo do sada. Van svake je sumnje da će ovakav lični kontakt biti potreban svake godine u istoj mjeri, ako budemo htjeli da nam mjesne organizacije budu na onoj visini, kako je to potrebno

ŠEKEL.

Neposredno na ijarsku akciju nadovezala se šekelska. I ako su ove godine za jedinstveni šekel bile izdate nove propozicije Egzekutive, za naše prilike one nijesu bile od osobite važnosti, budući da osim Hitahduta u nas i nema izrazitih partijsko-cijonističkih orijentacija. Šekelsku su akciju provodile mjesne organizacije i njeni odbori kao i do sada.

Dosadašnji je rezultat ovogodišnje šekelske akcije 4539 šekalim. U tome broju sadržani su rezultati Slavonskog Broda, Doboja i Sarajeva tako, da im je za svakih 45 dinara doznačenog novca računat 1 šekel + 1 savezni doprinos, budući da još nijesu poslali obračun o ubranom novcu.

Premda je rezultat šekelske kampanje ove godine manji nego li prošle, ipak možemo njime biti zadovoljni u toliko, u koliko glavni udio na rezultatu imaju male organizacije, koje smo ove godine reorganizovali. Da je rezultat u Zagrebu, Sarajevu, Novom Sadu, i Skoplju barem približno sličan onome u malim mjestima, mi bismo ove godine premašili brojku od 6000, koju smo očekivali. Inače je rezultat šekelske akcije tabelarno iznesen u pretprošlom broju »Židova«.

Medjutim manji rezultati pokazuju se općenito u nekongresnim godinama i u ostalim Savezima, pa tako i u nas. Osim toga je za naše prilike neraspačavanju šekela mnogo kriv način ubiranja saveznog doprinosa, koji se ubire zajedno sa šekelom. Ima nade, da će broj šekalim porasti. ako se savezni doprinos bude ubirao posebno prema nacrtima, o kojima će imati Savezno Vijeće da kaže svoju riječ.

Ne možemo a da ovom prilikom ne istaknemo, kako još uvijek ima u našem Savezu organizacija, koje do današnjeg dana ne nalaze načina i vremena da izvijeste i obračunaju o svojoj šekelskoj akciji.

Na posljetku moramo reći, da u velikoj mjeri treba nastaviti rad na organizaciji Saveza. Treba da nam bude jasno da samo jake savezne organizacije omogućuju brzo, tačno i ispravno provođenje svih cijonističkih zadaća.

Konačno možemo sa radošću konstatovati, da su pravila našeg Saveza potvrđena po Ministarstvu Unutrašnjih Dela. Istina je doduše da dosada nikada nijedna od naših organizacija a ni savezno vodstvo u pogledu cijonističkog rada nije dolazilo u koliziju s predstavnicima vlasti. Ipak potvrda naših pravila znači u svakom pogledu, a napose u organizatornom, važan korak razvitka našeg Saveza.

Završavamo ovaj referat sa željom da bi Savezno Vijeće poklonilo svu pažnju organizaciji Saveza i unaprijedilo je podesnim zaključcima.

Oto Rechnitzer.

KONFERENCIJA HAPOEL HACAIRA U PALESTINI.

U nedjelju dne 25. septembra bila je u Petah Tikvi započela konferencija Hapoel Hacaira, na kojoj se skupilo oko 100 delegata i nešto više od 1000 gostiju. Konferenciju je otvorio Sprinzak, Dr. Arosoroff održao je referat o radu centralnoga komiteja. Elieser Jaffe govorio je o kolonizaciji; o radu u kolonijama referirali su Lewiatov i Luft. Kaplan je referirao o gospodarskim institucijama. Ada Fischmann referirala je o Sprinzak, Dr. Arlosoroff održao je referat o radu centralnoga socijalizmu i klasnoj borbi u palestinskoj zbilji

Konferencija je zasijedala u baraci centrale »malih kvuca«, koje su se podijelile tako, da svaka od njih ima da obradjuje svoj kompleks zemljišta, što je učinjeno, da se uklone nedostaci velike kvuce. Baraka nosi ime A. D. Gordona.

Bilansa „Židova“ dne 30. septembra 1926.

Aktiva

Rn dužnika oglasa	13.262.25
Rn dužnika pretplate	11.115.—
Rn dužnika ostalih	3.470.83
Manjak	54.794.44
	82.642.52

Pasiva

Rn vjerovnika S. C. J.	56.207.60	
Rn vjerovnika ostalih	25.534.92	80.742.52.
Rn tiskovnog fonda		900.—
		82.642.52

U Zagrebu, dne 30. septembra 1926.

Uprava »Židov«:

Egon Pollak, v. r. Joel Rosenberger, v. r.

Pregledano i u redu pronadjeno.

Nadzorni Odbor:

Josip Cohen, v. r. Dr. Žiga Neumann, v. r.

Račun gubitka i dobitka dne 30. septembra 1926

Dobitak

Rn oglasa	91.952.—
Rn lista	87.553.68
Manjak	54.794.44
	234.300.12

Gubitak

Rn papira	4.835.50	
Rn tiska	171.393.56	176.229.06
Račun troškova		51.422.65
Rn plaće		6.648.41
		234.300.12

U Zagrebu, dne 30. septembra 1926.

Uprava »Židov«:

Egon Pollak, v. r. Joel Rosenberger, v. r.

Pregledano i u redu pronadjeno.

Nadzorni Odbor:

Josip Cohen, v. r. Dr. Žiga Neumann, v. r.

Problem Vojvodine

»Pitanje Vojvodine, aktiviranja i osveštavanja vojvodjanskih Jevreja, danas je ne manje aktuelno nego pre 6 godina« — veli gosp. David Alkalaj. I ima pravo. Neke izolirane činjenice kao na pr. stavka od 15.000 dinara u budžetu općine u Velikom Bečkereku kao njezin prihod Keren Kajemetu, srazmjerno dobar rad novosadske Mjesne Cijonističke Organizacije i relativno (samo relativno!) zadovoljavajući rad omladine u nekim mjestima ne mijenja ništa na stvari.

Istaknuo bih kao prolaznu točku i izliječivi momenat slabu, sasvime nedostatnu organizovanost na terenu Vojvodine. U tom je pogledu stanje u ovom kraju, gotovo bih rekao, mizerno. Mjesnih Organizacija ima samo u Novome Sadu i Senti. Subotica sa svojih 8000 Jevreja ima organizaciju tek na papiru, a i nju istom od najnovijega vremena. A gdje su Sombor, pa Vršac, Vel. Bečkerek, Vel. Kikinda, Pančevo i tko bi ih sve nabrojio. Kad se promotri Vojvodina kao cjelina, omladina čini jedini, ali samo relativni pozitivum. U njoj ima nešto živosti i sistematizovane organizovanosti. U Vojvodini nema nacionalne židovske svijesti ni interesovanja za cijonizam. Kraj svih tih ortodoksnih općina, najortodoksnijih u nas, začudo je i interes za jevrejstvo uopće slab bolje reći nikakav. Polovična aktivnost pokazuje se tek na području humanitarnoga rada i »izraelitskih« korporacija. Asimilatorstvo u Vojvodini je upravo sudbonosno. To opasnije, što nema ničega snažnijega i centralnoga, što bi vršilo dublji i jači uticaj, da se razvije narodna svijest ili barem odrešita židovska uspravnost. U praktičnom sitnijem radu na oko se postizavaju neki rezultati, jer je žilavom agilnošću pojedinaca, a naročito vodstva ušao u običaj taj rad. Radi se o Keren Kajemetu, koji je jedina institucija naša, što je u jačoj mjeri prodrla u ovim krajevima. Ali i ovdje rezultati nisu kakovi bi morali da budu, da u jevrejstvu Vojvodine vladaju drugačije prilike.

Nemamo jednoga raširenog cijonističkog organa, koji bi vršio odlučan uticaj. Neki ljudi, prilično ograničen broj, čitaju dobru reviju na madjarskom jeziku »Mult és Jövö« mjesečnik, koji u Budimpešti izdaje pobornik cijonizma u Madjarskoj, prof. Josef Patai. U Bačkoj Topoli izlazi u redakciji g. dr. Kellera tjednik »Izrael« na njemačkom jeziku. List je u Vojvodini i Slavoniji prilično raširen, ali sadržajno ne može da dovoljno snažno propagira naše ideje. »Židov« i »Wiener Morgenzeitung« još nisu pravo prodrli. Naprotiv je veoma raširen zadrti madjarsko asimilantski list iz Pešte, »Egyenlöség«, koji je poznat po svom nepoštenom načinu borbe protiv svega što i miriši na cijonizam.

Kao poznavalac prilika u Vojvodini mogu ustvrditi, da je ono nekoliko naših ljudi u tom dijelu Kraljevine u priličnoj mjeri samo krivo, što je i danas »nakon 6 godina« stanje ovakovo. Veli se — a to je tek donekle opravdano — da nijedan Radni Odbor nije davao dovoljno inicijative. Ali zar nema toliko slučajeva, gdje ta inicijativa sasvim jednostavno nije nailazila ni na kakav odaziv. U Vojvodini ima lijep broj uglednih i spremnih cijonističkih ličnosti, koje bi mogle da porade u svojim prebivalištima i u okolišu mnogo, te bi donekle bilo nade, da će nam stvar i u Vojvodini da napreduje.

Danas je ovakva inaktivnost neoprostiv grijeh. Mjereci potrebe pokreta i Ereca i ovo stanje u nas, čovjek mora teško da prekori po kojega toga.

A šta je s omladinom? Kamo njen osjećaj odgovornosti? Ni ona ne zadovoljava. Jer prirodno je, da u mladeži ima vazda više živosti nego u gradjana. Ali ta razlika u Vojvodini nije tolika, te bi se moglo ustvrditi da omladina vrijedi mnogo. Ipak je ona jedini nosilac neke vidljive aktivnosti. Pored toga, rekosmo već, ona je organizatorno i duhovno danas već jače zbližena s ostalim cijonističkim redovima u različitim krajevima države, pa pokazuje jače učešće u osjećanju odgovornosti za općeniti razvitak pokreta podjednako u cijeloj zemlji. Ona je nakraju i jedina nada u bolje dane cijonizma u Vojvodini. Značajno je po mentalitet u nekim mjestima, što se dešavalo, baš u onim gradovima, gdje se nekako radi, da su stariji omladincima govorili o hucpi, kad su ovi htjeli da ma riječju kritike učestvuju u radu gradjanskih cijonista. Gradjani još uvijek nijesu napustili ideju vojvodjanskoga distrikta. Da je u Vojvodini rad na cijonističkom području bio intenzivniji, po mom mišljenju ova ideja distrikta ne bi se danas spominjala. Karakteristično je, da najaktivniji dio omladine odlučno odbija posebni omladinski distrikt naglašujući neprestano sve prednosti što jače veze s ostalim dijelovima omladine u nas i potrebe, da se Vojvodina ne zavlači vazda za te i zbiljske i fiktivne osobine svoje, nego da naprotiv bez neprestanog formalističkoga prepiranja zagrabi punom mjerom u rad posvuda gdje treba i gdje se ikako može. A s praktičnoga razloga, da se zapitamo, šta će jednome mjestu vodstvo distrikta, kad ono nije nasmoglo energija i ustrajnosti, da i samo radi u svom manjem i skromnijem okviru. U Novom Sadu nije uopće provedena ijarska akcija. A radi, što se može nazvati radom, zapravo samo za KKL, u glavnom tek Pro Palestina sekcija gospodja i omladina.

Nije mi do napadaja i optužaba. Tek bih ovime da nanižem svoje iskrene kostatacije, koje ne treba skrivati ni za kakove plašteve i sitnice. A na osnovu toga, da pokušam ukazati smjernice, kojima bi valjalo poći, da u Vojvodini bude bolje.

Savezno Vijeće treba da se pozabavi tim pitanjem i da vojvodjance pozove na rad. Treba pod svaku cijenu organizovati ustrajnu propagandnu akciju, da se u svakom mjestu osnuje Mjesna Cijon. Organizacija, koju treba voditi u nepopustljivoj evidenciji i neprestano je poticati na vršenje sitnijih i krupnijih dužnosti. Treba odsad mnogo više pažnje posvećivati vezivanju Vojvodine s ostalim dijelovima jevrejstva i cijonističkim skupinama u nas. To je za Vojvodinu veoma važno. Sve podesne ličnosti u Vojvodini moraju se Radnome Odboru staviti na raspoloženje ne za Mjesec Cijonističke Organizacije nego za Godinu posvećenu prodiranju i produbljenju cijonističke misli u Vojvodini Mnogo bi mogao koristiti i »Izrael« da se bolje izgradi. Ovo bi trebalo potpomoći.

Istina je doduše, da je teren u Vojvodini težak, ali zato treba to više ustrajnosti. A cijonistički pokret mora u svim svojim stanicama da bude po značaju svom obilježen žilavom aktivnošću i upornošću što prkosi teškoćama. I kao da je posljednji čas, da se odlučno zagrabi. Onaj kome su poznate prilike u Vojvodini, taj će lako da to prizna. Asimilatorstvo je vanredno intenzivno. Treba mu nečim stati na put. Prije svega budjenjem nacionalne svijesti. A onda valja poći dalje. Pa da se jednom Vojvodina u skali rada za cijonizam makne već jednom naprijed!

Zagreb, prije Sav. Vijeća.

Meir Weltmann.

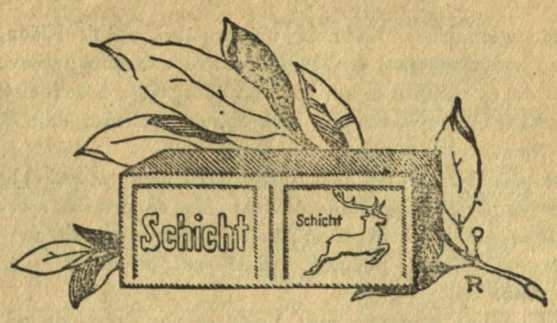

Svi žele da kupe Schichtov sapun.

Neki se dadu nagovoriti da kupe druga sredstva za pranje.

Većina ostaje vjerna Schichtovome sapunu.

Tko postupa razborito?

Samo onaj, koji je oprezan!

Zaista, perete li rublje ma i samo jedamput jeftinim i lošim sapunom, gubite više, nego što možete uštediti na cijeni sapuna u jednoj godini.

Panevropski kongres

(Posebni izvještaj »Židovu«.)

Dne 3., 4., 5. i 6. oktobra održao se u Beču, u velikoj dvorani Konzerthausa panevropski kongres, koji označuje novu epohu u zbližavanju evropskih naroda. Za Židove, kao narod dijaspore ima ovaj kongres veliku važnost, jer tretira pitanja toliko aktuelna u gospodarskom i političkom životu Židova. Pa i ako ideje i zahtjevi, proklamovani na tom prvom panevropskom kongresu, ne budu za dulje vrijeme ostvarene, i ako se zasada možda ne će moći provesti združenje svih evropskih država u gospodarsku i političku zajednicu, koja bi bazirala na ravnopravnosti i miru i bila kao neka posestrimska organizacija u relaciji prema Udruženim Državama Sjeverne Amerike, ovaj prvi kongres jest važna činjenica, manifestacija impozantne evropejske armije. Ovu armiju čine moderne ugledne ličnosti sviju naroda, što hoće da uzmu na se ozbiljnu borbu protiv nacionalističkoga šovenstva, koje je posvuda u Evropi na pr. urodilo antisemitizmom, bilo jednim od glavnih uzročnika svjetskoga rata, a zbog konzekventnoga tlačenja narodnih manjina i gospodarske ekskluzivnosti pojedinih država ugrožava mir, jer stvara teren ogorčenju i socijalnom uzbudjivanju.

* * *

Austrijski savezni kancelar, dr. Ramek rekao je u svom govoru na sjednici otvorenja: »Putevi i ciljevi panevropskoga pokreta nailaze u Austriji na potpuno razumijevanje. Program je Panevrope: Mir, omogućen mirnom arbitražom, zaštita manjina i slobodna trgovina... Strahotna škola bijede i jada poučila je austrijski narod, da stare metode ne mogu da svladaju probleme političkoga i gospodarskoga života i da se polazeći od solidarnosti interesa naroda moraju da potraže novi putevi, da opet ne doživimo grozotnu katastrofu, koja nam je duboko u pameti«.

Interesantno nadopunjenje ovome govoru bijahu riječi predsjednika njemačkoga parlamenta, socijaldemokrate Paula Löbe-a: »Ima dakako ljudi koji nas nazivlju utopistima, fantastima i iluzionistima. A nije li vazda bilo takovih ljudi uz kolijevke svakoga novoga pokreta?... Baštinu nesnosne rascijepkanosti Evrope hoćemo da uklonimo koliko možemo, ne da se uzmognemo upustiti u borbu s kime, nego zato, da upravo uklonimo ovu našu raskidanost. Ne ćemo to da činimo zbog borbe protiv Amerike, Azije, Engleske i Rusije. Naprotiv združeni s ovima i u mirnoj saradnji valja da kročimo k napretku ljudstva. Mi ne radimo protiv Saveza Naroda, kako bi neki htjeli da ustvrde, baš oni, kojima bi moglo koristiti, što Evropa sama sredjuje i liječi svoje lokalne bolove«.

Danska pjesnikinja i publicistkinja Karin Michaelis naglasila je da Danska ima čovjeka, koji se već pred dvadeset godina borio za evropsku misao, Georga Brandesa, koji je, kako je poznato, Židov. Brandes bi za sigurno bio ovdje, da ga ne priječi visoka starost od više nego 80 godina.

Jedan od najznačajnijih dogadjaja na kongresu bilo je zbliženje Francuza i Nijemaca, koje se ogledalo u govorima uglednih njemačkih i francuskih državnika i u sceni bratimljenja jednoga francuskoga i njemačkoga studenta. To bijaše kulminacija pozitivnoga raspoloženja kongresa.

Kad je njemački student završio svoj govor, u kojem je ispred uglednoga broja svojih kolega izrekao želju mirnoga, srdačnoga bratimstva s Francuzima, pristupio mu je predstavnik francuske omladine, zagrlio ga i poljubio.

S naročitom je toplinom i srdačnošću govorio za panevropsku ideju čehoslovački delegat, ministar dr. Vaclav Schuster. Senzaciju i vanredan interes pobudio je govor ruskoga državnika Kerjenskoga. Nakon što se izredao niz govornika, uzeo je riječ vodja panevropskoga pokreta grof Coudenhove-Kalergi. Osoba govornika, tip novoga čovjeka, njegova odlična retorika, jasnoća i preciznost izričaja zaokupiše prisutne i urodiše burnim odobravanjem. »Panevropa je deklaracija mira svim ljudima i narodima, koji su zamoreni vječnim ratom braće i političkim intrigama što treba da se naplaćuju krvlju i žrtvama evropskoga seljaka, radnika i gradjana. Objavljenje mira svim narodima u svijetu, koji, na istoku i na zapadu hoće da s nama otvore novu svjetliju stranicu ljudske povjesnice. Ova će velika borba naša trajati dotle, dok nakon ove današnje skupštine nadodje zbor, na kojem će se konstituirati evropski državni savez«.

Svoj zaključni govor završio je predsjednik Panevropske Unije dr. Coudenhove Kalergi značajnim riječima, koje zavrjedjuju jak odjek u redovima onih cijonista, što se drže sinovima 20. stoljeća i kojima je cijonizam istovjetan s renesansnim pokretom židovstva: »Mirno ostvarenje Panevrope u rukama je najviše pet stotina ljudi. Predbacivat će im se, da su izdali svoj nacionalni ideal internacionalnoj misli. Ali nitko ne služi više svojoj naciji od Evropejca, koji svoj narod štiti od rata, potlačenja i stalnoga ugrožavanja i koji uklanja i suviše visoke granice. Panevropa poštuje dokraja nacionalnu misao, ne briše evropske nacije, nego ih vodi do zajedničkoga stvaranja. Svaki drugi program vodi do ovisnosti o ostalim kontinentima. Panevropa spasava nacionalne kulture, na kojima počiva evropska kultura«.

* * *

Prije razlaza odlučio je kongres, da se objavi manifest svim narodima u Evropi. Manifest poziva sve vlade, da saradjuju oko saziva konference svih evropskih država, koja bi pripremila njihovo združenje. Manifest apeluje na Savez Naroda da unapredjuje evropsko sjedinjenje kao preduvjet svjetskome miru; poziva evropske žene i evropsku omladinu, da se u panevropskom duhu bore za novu Evropu i konačno apelira na sve narode na istoku i zapadu zemaljske kugle, neka ne dopuste da ugasne Evropa, ponosna buktinja čovječanstva.

Dr. Hermann Kadisch.

DELFINEROVA TVORNICA SVILE VEĆ RADI.

Tvornica svile gosp. Delfinera u Tel Avivu već radi. Zasada je uposlen tek dio radnika, koji su ranije bili radili u tvornici; ali bi u skorije vrijeme imao da započne rad u punom opsegu, koji je ranije imao. Delfiner boravi sada u Americi, da ondje nadje tržišta za svoju robu i da tamošnje kapitaliste zainteresuje za industriju svile u Palestini.

Gosp. Kasteliansky u Hajfi.

Novi gospodarski savjetnik Cijonističke Organizacije, g. Kasteliansky, bio je 16. septembra u Hajfi, gdje je praćen g. Pasmanom i Dizengoffom razgledavao radove Haifa Bay Companije u zalivu Hajfe. S ovom je gospodom vodio razgovore o močvarnoj strani ovih radova. Iza podneva istoga dana razgovarao je gosp. Kasteliansky s predstavnikom trgovačke komore u Hajfi, g. Pewsnerom i predstavnikom udruženja industrijalaca Rabinovićem o ekonomskom stanju u Zemlji. Narednoga dana otputovao je gosp. Kasteliansky u London.

Električna željeznica iz Hajfe na Karmel.

Javlja se s mjerodavnog mjesta, da se i dalje vrše pripreme za gradnju električne željeznice iz Hajfe na Karmel. Gradsko Vijeće u Hajfi odlučilo je da koncesiju za gradnju dade Ruthenbergovom društvu za elektrifikaciju Palestine (Ziko).

S. ČERNOVIC:

U drugom Emeku

Dugo gledah sa Karmela na prastari potok Kišon, koji nedaleko mora vijuga i širi svoje rukave nadesno nalijevo, kao da hoće da se odupre moru, koje ga guta. Koje li smjelosti! Kišon i more! Ali upravo ova diskrepanca veličina daje Kišonu toliko draži.

Ima u sebi i uzročnike malarije. Oko njega stvorile se bare i kaljuže koje ne dopuštaju čovjeku, da se približi moru. Sili grad Hajfu, da se vere uz obronke Karmela ili da se oteže dalje prema Elijinoj pećini i priječi mu prirodan razvitak u Nizinu Ako.

Sad je i na nj došao red! Mogli smo u Zemlji da od brda, dolina, bara i potoka stvorimo plodno, čvrsto tlo, pa ćemo i ovaj drevni Kišon jamačno da svladamo!

Oko Kišona koncentrišu se svi planovi društva Hajfa Bay Company (osnovala su ga društva »Kehiliat Cijon«, »Mešek« i »Kedem«), koje je zajedno s Keren Kajemetom u Nizini Ako kupilo 60.0000 dunuma.

Hoću da vidim Kišon danas prije njegove sutrašnje preobrazbe.

Kišon se pruža preda mnom. Tako mi barem govore. Nikad ne bih bio pomislio, da je ta uska pruga čuveni Kišon, gdje su se potopile ratne čete Sisrove. Na njegovoj se granici nalaze prvi halucim Kišona, hasidi iz Jabłone i Kosinjeca, koji su se ovdje na zemljištu KKL borili s močvarama i sad se sa Harošet Hagojim preselili amo. Na dva brežuljka nalaze se barake naselja »Nahlat Jaakov« i »Avodat Jisrael«. Ne boje se više Kišona. Gotovo su ga već isušili.

Ali nije Kišon svagdje tako uzak. Valja pogledati onamo, gdje prima u sebe potočić Fuvara!

Stojim na gvozdenom mostu, kojim prolazi željeznička pruga Hajfa—Ako, jedini znak života u ovom kraju. Struja je pod mostom veoma jaka. Kišon ovdje sliči Jordanu ispod mosta kod Jeriha, koji vodi u Transjordaniju. Ovo je izvor močvara. Tko će da ih svlada? Zar možda pastiri, koji ovamo gone stada, da se napoje?

Ne samo oni. I naši seljaci, pioniri držali su do nedavna, te je nemoguće učiniti Kišon korisnim za ljude. Provedena istraživanja pokazala su, da se obilje vode Kišona može iskoristiti, jer je voda ovdje viša od morske razine tako, te se može da odvede u drugom kojem smjeru. Tok potoka će se skratiti i tako isušiti velike površine. Možda će Kišon ovako izgubiti nešto svoje ljepote, ali će se pretvoriti u životni vrutak za mnoge hiljade ljudi.

Stojeći ovako na mostu pomišljah:

Eto, možda ja sad današnju sliku Kišona vidjam posljednji puta. Ostat će mu tek utjeha: da su mu Židovi, stari njegovi znanci skratili bitak. U Erec Jisraelu bilo je dovoljno groznice.

Prvi puta koracam drugim Emekom, Nizinom Ako. Dosada sam mogao da tačno upoznam samo prvu nizinu Emek Jezreel. Moj je pogled kružio plodnim tlom bogatim vodom.

Našu nacijonalnu karijeru započeli smo gradom na brdu, Jerusolimom i nastavili život svoj u nizinama. Ponosimo se prošlošću Jerusolima, ali smo ipak našli novi centar u nizini Saron, Tel Aviv. Budućnost jišuva u Gornjoj Galileji ne krije se u brdskom gradu Safedu nego u nizini Hule, podno Gilboa, na koji ne pada »ni nosa ni kiša« postoje židovska naselja u Emek Jezreelu. Jednako ne će u Hajfi biti našim centrom Karmel, nego zaliv Hajfe, Nizina Ako.

Sa brežuljka Kurdani, koji se nalazi usred nizine puca vidik čitavim krajem. Djidro, nedavno kupljeno zemljište graničči na zapadu s morem, na sjeveru mu je nizina Ako, na istoku Kefarat i Medjel — koje je nedavno kupilo društvo »Kehilijat Cijon«. Buduća luka u Hajfi, bit će jedina na pruzi Alepo Port-Said. Hajfa će biti posrednicom izmedju evropskih i azijatskih tržišta. Pokraj luke nalazit će se trgovački i industrijalni centar a usto i kolonizacijono središte. Cesta Hajfa-Nazaret vezat će Hajfu i Ako s Bajrutom. Željeznica, koja počinje u Bagdadu pa ide na zapad preko Damaska, prolazit će i Hajfom.

Naš Narodni Fond pokazao nam je, kako se suha polja mogu natopiti a bolesno zemljište asanirati. To ćemo i u Emeku Ako izvršiti.

Tek pred nekoliko časaka vidjeli smo provezavši se to čudo. U pustinji u besputnom glibu, na brežuljku, nasuprot Kefaratu pokazao se prvi znak života. Židovi, koji su se prvi naselili kao na nekom otoku u moru močvara podsjećaju zaista na Robinsona Crusoea. Što će ovi ljudi tu da urade? Ali ovo je pobjednički pohod Židova. Isto su učinili i u Emek Jezreelu Ovdje uradiše to mladi ljudi, ondje varšavski Židovi s pajesima i bradom. Dvanaest ih porodica ima. Dodjoše ovamo pred kratko vrijeme. Još živi u njima pun osjećaj, da žive u dragoj o b e ć a n o j zemlji. Šta je njima kiša i močvara? Što daščare bez prozora?

»Čime se bavite?«

»Stočarstvom (nešto stoke šeće brdom), ratarstvom, vrtljarstvom; miješano gospodarstvo . . .«

»Tko vas uči poljodjelstvu?«

»Ah, to nije nikakova znanost! Ima ovdje dovoljno iskusnih ljudi a ima i jedan instruktor. Doskora će ovdje prolaziti cesta Hajfa-Ako pa ćemo biti u centru. Ne čeznem za Varšavom«.

» Imate li dovoljno zemlje?«

«Bogu hvala. Kupili smo kod »Kehilijat Cijon« 50—100 dunuma za porodicu«.

Doskora će u Emek Ako doći više Židova, koji su puni jednakog pouzdanja, prodahnuti jednakom vjerom. Trebamo Židova prožetih duhom, da grade sela i gradove. Ima li toga duha, sve će se učiniti.

II.

Stajao sam jedno vrijeme na brežuljku Kurdani i nisam mogao da skrenem pogled sa krajine. Tu se, preda mnom, uspinje Karmel, ili zapravo obadva Karmela, otac i sin. Ondje je tvornica »Nešer« koja se iz daljine pričinja osvijetljenim brdom. Uza stranu leži Ako, što sliči Veneciji kad se brodom primičeš k njoj. Pod brežuljkom izvor Kurdania, koji će čitavoj okolici davati vode.

Brežuljak se nalazi u centru, na putu izmedju Hajfe i Ako. Ovdje će biti grad, koji će se prostirati od Kurdanija do mora. Prva kvuca u En Harodu i Tel Adasu naselila se već kod devetoga kilometra željeznice, koja vodi od Hajfe i obradjuje površinu od 10.000 dunuma, 1. aprila povečli su veliki asanacijoni radovi. Ovdje će se nalazati i željeznička stanica, koja će stanovnike vezati s Hajfom i Ako. Uz morsku obalu razvit će se kupalište, koje će privući tisuće ljudi. Ovdje će se izgraditi lijepi hoteli, društvene institucije, uzletište za vladinu zračnu eskadronu, športska igrališta itd. Uporedo s napredovanjem asanacionih radova rast će i gradsko pučanstvo. Medjutim će se dovršiti i velika cesta, koja će spajati Ako s Hajfom, a Hajfu s Bajrutom. Nedavno se uz učešće vlade u pokriću troškova pristupilo izgradnji ceste. Društvo »Hajla Bay Co« daje kamenje a vlada radnu snagu.

Najpovoljnije i najbrže ćete kupiti odnosno prodati nekretnine kroz firmu

M. Ilić i P. Gašparac

Agencija za promet nekretninama

Zagreb, Zrinjevac 17. II. kat. (nad kavanom »Zagreb«)

Nabavite Vaš pisaći i risaći pribor kod najjeftinije tvrtke te struke

A. BRUSINA K. D.

(Vlasnici V. i M. Steiner)

ZAGREB, MESNIČKA UL. 4.

Cjenici badava.

U slučaju

potrebe ogledala, brušenog stakla, umjetničkog ustaklivanja u mjedi kao i u mesingastim šipkama i olovu nemojte zaboraviti na adresu:

Makso Roth, Zagreb, Rokova ul. 2.

Cijene umjerene. Solidna izradba.

Novi grad moći će se protegnuti do Ako, jer granice novoga terena dopiru sve do toga grada.

Naročit osjećaj vlada mnome. Pričinja mi se kao da čujem zvukove novoga jutra. Danas je sve još pusto i prazno. Nakon pet godina pričat ću možda, da sam svojim očima promatrao pustoš oko sebe i jedva vjerovao, da ovdje počinje novi život.

Nema više sna, čije bi mi se ostvarenje činilo nevjerojatnim. Nema više snatrenja, koje se ne bi moglo ostvariti. U ovoj zemlji čuda miješa se zbilja sa snom.

Mlinar, vlasnik Kurdani-mlina, kojemu se sada približavamo, držao je, da smo neke dobre mušterije. Ali je doskora uvidio, da se prevario. Kad sam vidio primitivni mlin, shvatio sam jad slijepoga junaka Simsona, kojeg Filistri bijahu stavili da okreće mlinski kamen. Stajati ovdje i čekati dok okruglo kamenje smelje pšenicu! Ovakove strpljivosti može da bude samo u ove lijepe Arapkinje s razboritim očima. Mi Židovi nijesmo zaista toliko strpljivi. Naš bi Simson okretao kolo električnom čarolijom, kao što to biva u mlinovima u Hajfi.. Samo Arapi imadu vremena. U medjuvremenu mogu se napojiti stada, može se plandovati na kamenu uz izvor i promatrati krasno nebo. Zaista je nebo tu vanredno lijepo.

Vozimo se budućom cestom. Zemljište, koje je sada još djelomično pod vodom moći će služiti poljoprivredi. Imade dovoljno vode Izvor Kurdani može da sam na dan dadne 200.000 kubičnih metara vode. To je golema množina koja dostaje i za najveći grad. Natapanje i uopće opskrba vodom vršit će se po centralnom sistemu. Pomoću cijevi odvodit će

Berešit . . .

Prigodom oboranja granica jugoslavenskoga naselja napisao Jichak Goldstein.

22. a u g u s t a. Prošla su tri tjedna, otkako smo dovezli rastavljenu baraku. Da održimo kratku reviju onoga što je za ovo vrijeme učinjeno. — Korov i trnje, što je uzduž ceste u širini od sto do dvjesta metara branilo ulaz u koloniju, leži pokošeno, sakupljeno, a djelomično je i popaljeno. Osim karmelske stoji i baraka, koja je spremište za životinjsku hranu i oruđe pa noćište za mule i šomera. Dovežen je materijal za dvije barake. Gradi se baraka za neženje, a za prvu baraku bračnih parova postavljeno je podnožje. Iskrčen je priličan broj grmova. Na raznim mjestima iskopane su preko metar duboke rupe, da upoznamo fizičku i kemijsku strukturu tla. Ugažen je novi, kraći put za kola. Gomila kamenja za cestu i zgrade danomice raste. Raste i površina uzoranoga tla. Još prije tjedan dana bio je naš areal od tisuću dunuma svjetlo-žuto strnište. Onda je traktor prevukao s jednoga kraja na drugi brazdu u duljini od preko podrug kilometra. Bila je ta brazda ravna, a u onom žutom moru izgledala je tanka, baš kao da si na artiji žutog papira sitnim percem povukao liniju po linealu. Ali se ta linija svakim radnim satom širi i danas ona već imade izgled crne plohe, kojoj svakog radnog dana pridolazi 15—20 dunuma od žutoga strništa. Ljudi su zdravi i veseli. Ponovni napad malarije kod mene upozorio nas je, da stvar ozbiljnije uzmemo. Dobio sam injekciju i ovaj se puta naglo oporavio. Hajim i Benjamin su ih već prije podnijeli. Svi skupa gutamo kininove bonbone. Ne mislim, da će nas vrag opet posjetiti. Inače je svaki za poslom. Benjamin »sjedi« na traktoru, Jakob dovaža kamenje, Hajim krči, kosi i pali, ja — Mädchen für alles. Jichak je morao na nekoliko tjedana u Evropu, Arje je još na Karmelu, a Jozef kod Jude. — Uzduž granice su postavljene letve, a na njima lepršaju krpe oderane od poderanih halučkih košulja. Ovi barjačići služit će kao signali pri vučenju pogranične brazde. Lepršaju u vjetru i čekaju dolazak Hochsingera.

*

29. a u g u s t a. Benjamin i ja dovezosmo se traktorom do znaka u polju, koji označuje jugozapadni ugao granice — željezo u zemlji. Odavle valja da traktor napravi ravnu brazdu prema cesti držeći se barjačića — preko 1700 metara u dužinu. Nekih 200 metara prije ceste zamijenit će ga mule s malim plugom. Tamo počinju pećine i grmovi sve do ceste, pa se bojim i za mule, kako će proći. Dovrši li se ova brazda, bit će naš areal sa svih strana vidno olučen od susjeda.

»Ravno ori, Benjamine! Brazda je granica. Vidjet će se i na slici. Slika će doći u novine, a novine i u — onaj grad!« dirnem ja druga u osjetljivo mjesto. »Ne boj se Ivo!«, blaženo se zacrveni Benjamin. — Sjedimo pod drvom kraj barake i gledamo, kako traktor u daljini kao sivi crv puže po zemlji. Ritam njegova rada dopire do nas. Mule kraj nas zaposlene su goneći muhe i ugojena tijela. Traktor se polako približava dijeleći naš mošav od ostaloga zemljišta. — Medjuto se u šapatu iza kulisa ovo odigrava: »Fiko, boga ti! Znadeš, da je kućanica bolesna. Nismo ništa priredili. Ne možemo ovako. Gosti doduše uvijek vele, da su jeli, ali ja im ne vjerujem. Otrči u baraku, zapali mašinu, skuhaj jaja štogod imade, priredi čaj, nači ćeš sira, možda imade i maslina. Ako nadješ, napravi salatu od krastavaca i paradajza. Pa nešto im se mora dati! A možda Hochsinger hoće i govor da drži!« Nakon par časova: »Ivo, mašina ne će da gori!« »Jakice, daj ti to učini. Ti se tamo raspoznaješ«. Iza par časaka: »Ivo, mašina gori! Ali jaja nemamo ni jedno, sira jedva za jednog čovjeka, inače ništa drugo.« »Utrni mašinu! Odvest ćemo ih Judi. Nek se on brine!« — Dotle se traktor primakao. Crni trak za njime postaje sve duži. Hajim stupa za traktorom i kupi trofeje — barjačiće, što ih traktor stizava. Na koncu stigne do terena, koji je za nj već opasan. Ravna brazda proteže se u duljinu, a daleki hum sakriva joj početak. Pruga je valovita kao naše zemljište. — Hajim uvodi mule u brazdu. Namještam plug i predajem ga Hochsingeru: »Jesi li kadgod orao, Hans!« Nisam. »Stvar je jednostavna. Hajim će voditi mule prema signalima. Ti drži plug, da ostane u ravnoteži. Gledaj nekoliko koraka preda se, pa kad vidiš pećinu ili grmić, izdigni plug. Pritiskivati ne trebaš. Plug ore sam od sebe.« To govorim, a nekako me obuzima uzbudjenje. Hajim pred mulama, Hans za plugom. Neko udari mule bičem. Mule koraknu, plug zadje u zemlju. — Otrčim do ceste, da budem kraj posljednjega signala. Ovdje se humak strmo spušta na cestu. Zbog humka ne vidim mula. Sâm sam kraj željeza u zemlji, koje označuje sjevero-zapadni ugao zemljišta. Vlada žega, mir i sjaj palestinskog ljetnog podneva. Na nebu ni oblačka, a oko mene tišina tiša od noćne. Pusta cesta bjelasa se u suncu. Šire se prsa, širi se nešto u prsima. Ali što to nema pluga? Nije li se nešto dogodilo? Popnem se na humak i baš vidim, kako Hajim okreće mule prema staji. »Šta je, Hajime, zar ne ćeš do ceste?« »Ne može se, Ivo. Tu su same pećine pa još grmovi i trnje«, veli Hajim malodušno. »Ta

se voda posvuda. Najveći dio zemljišta podesan je za uzgoj narandža. Tu će se radnici naseliti na natapanim parcelama od 10 dunuma.. Opskrbljivat će povrćem Hajfu i Kurdani. Prema proračunu može se na površini od 40.000 dunuma, koja je podesna za poljoprivredu, naseliti 4000 radničkih porodica.

Nutarnji me glas nagoni da dalje računam. 1000 do 2000 porodica bit će uposlene kod isušivanja Kišona, Fuvare i Nanana. Zatim dolaze gosti kupališta, stanovnici grada Kurdani, trgovci i industrijalci, koji žive od luke, pa uzgajači narandža, vrtljari, radnička naselja, kupci i prodavači, koji će biti u vezi s velikim centrima Bajrut, Damask, Aleksandrija, Carigrad. Ali dosta je toga . . . .

I u Ako se mirno prodire. Židovi su ovdje izgradili tvornice. Ima i restaurant sa židovskim natpisom. To je dobar znak. Gdje ima restaurant bit će i ljudi . . .

Dobre sam volje. Danas slušam šum morskih valova — a sutra ću čuti žagor novoga života.

Prelazimo preko utoka Kišona, Most je ovdje širok. Tu je i zaliv. Ovdje će biti i luka. Jednoć je vladao ovim morem Hiram, kralj Tira, i »njegovi su sluge dovozile drvo sa Libanona k moru« i »donosile zlato, srebro, bjelokost i majmune«. Sad ćemo mi biti gospodari i vlasnici, sad će luka i zaliv biti u našim rukama. Ovdje će se nalaziti trgovački i industrijalni centar. Ne ćemo morati da se služimo prljavom lukom u Jafi, koja se loše doimlje svakoga useljenika i turiste. Ovdje će pristajati brodovi. Jak će promet tu da bude. A naokolo: gradovi, sela gajevi narandža i vrtovi.

Novi **će svijet da nastane.** Hajfa će producirati. Dosada nije Hajfa poput Tel Aviva izrekla svoju čarobnu riječ. Luka će oživjeti Karmel i nizinu i židovski će se jišuv rasprostraniti u sve krajeve.

Veče. Sunce se odjednom sakrilo za Karmelom. Karmel je nezadovoljan. Bori se s valovima večernjega mora. Odbija ih i razbija ljutito.

Miruj, i Tvoj će Karmelu, dan da dodje.

Tko seli iz Palestine

Poruka Col. Kisha.

Colonel Kish, šef političkoga odjela Palest. Cijon. Egzekutive objavio je u telavivskom hebrejskom dnevniku »Harec« poruku palestinskim Židovima u kojoj medju ostalima kaže:

»Nakon moga povratka morao sam konstatovati, da veći broj Židova napušta Zemlju. Tko su ti ljudi? U najvećoj se česti rekrutuju iz redova slabijih elemenata, što su ušli u Palestinu u posljednje vrijeme. To su ljudi, koji nijesu mogli da se prilagode teškim prilikama, novom radu i novoj okolini, i koji nijesu mogli da podnesu teškoću niskoga životnoga standarda. Ja sam svijestan teškoća i nevolja, koje danas treba svladavati i Egzekutiva nastoji ozbiljno, da što prije stvori produktivni program na osnovici smjernica odlučenih na sjednici Akcionoga Komiteja.

Uvjeren sam, da će nova godina biti dobra, godina konsolidacije i prilagodjivanja, godina reorganizacije i sredjenja, godina, koja će nam dati mogućnosti, da naš rad nastavimo s novom snagom i pojačanom sposobnošću. Treba da našim problemima pogledamo u oči, odvažnošću zdravoga razuma, s entuzijazmom, koji se ublažuje suzdržljivošću, i ko klisura čvrstim uvjerenjem, da će ovdje u Cijonu udes našega naroda izvršiti svoje veliko djelo. Mi moramo i danas pokazati da je u židovskoga naroda tvrda šija«.

---

nemoj ostavljati brazde. Još ovo malo se dade dovršiti. Vodi, Hajime, mule. Blizu je cesta. Hans, ti samo pazi na pećine, pa diži i spuštaj plug«, molim ja i bodrim. —Vratim se željezu u zemlji. Evo i mula na humku. Sad se spuštaju. Hajim gleda prema meni, Hans ne pušta plug, mule dahću u naprezanju. Meni sve lakše i ugodnije pri duši. Svakim korakom, što se približavaju, ono nešto se dubi i širi u prsima. Mule su tik preda mnom. Ja se maknem. Plug prelazi preko željeza u zemlji. »Pazi na jarak!« viknem Hajimu, ali kasno. Mule posrnuše u jarak kraj ceste, plug se strovali za njima. Prepanemo se. Ali Hajim nije pustio mule iz ruku. »Je li se što dogodilo?« »Nije«, odgovara Hajim i izvodi mule i plug iz jarka na cestu. Meni bude dvostruko lakše. S uzdahom i smiješkom pružim ruku Hansu. A onda me svlada čuvstvo sreće i stanem stiskati Hansa u zagrljaju. Pridje i Hajim, pa se nas trojica mladića grlimo i ljubimo, a usne nam mucaju riječi, što se porodiše u dubini. »Čovjek se smije realnosti, a ona je ljepša od sanja«, izmucao sam onda u zagrljaju kraj željeza u zemlji.

Sjedimo kod Jude. Dovršena je pogranična brazda. Prestaje tohuvavohu našega zemljišta. Prestaje tohuvavohu i našega života u Palestini. On postaje jači, čvršći, čistiji. Poprimio je zadaću, smisao, cilj: da izgradimo naš mošav.

Moskovski hebrejski teatar »Habima« započeo je svoje gostovanje u Berlinu 1. oktobra predstavom »Dibuka«. Sve berlinske novine hvale upravo s oduševljenjem predstavu »Dibuka« i umjetnost trupe. Začudo čak i desničarska štampa. Jedinu negativnu ocjenu donio je socijaldemokratski »Vorwärts. »Jüdische Rundschau« zabilježila je i pita, zašto na oglasima toga teatra nije spomenuto, da je hebrejski, nego tek »moskovski«.

Vijeće Saveza Cijonista

u Zagrebu, dne 17., 18. i 19. oktobra 1926.

Konferencije i priredbe

Dnevni red Saveznoga Vijeća

(dvorana »Makabijeva Doma«, Palmotićeva ul. 22).

U nedjelju dne 17. X. prije podne:

Svečano otvorenje u 10 i pol sati prije podne.

U nedjelju dne 17. X. poslije podne u 3 sata.

Izbor bilježnika i verifikacijonog odbora.

Referat o cijonističkom pokretu i stanju pokreta kod nas.

Referat o Keren Hajesodu.

Referat o Keren Kajemet Leisraelu.

Izvještaj verifikacijonog odbora.

Organizacijoni referat.

Financijski referat.

Izbor komisije:

a) Keren Hajesodske,
b) Karen Kajemetske,
c) bidžetske,
d) kandidacijone,
e) rezolucijone,

Ponedjeljak, dne 18. 10. u 9 sati prije podne:

Izvještaj nadzornoga odbora.

Generalna debata.

Ponedjeljak dne 18. X. u 3 sata poslije podne:

Nastavak generalne debate.

Odrešnica.

Bidžetska rasprava.

Utorak, dne 19. X. u 9 sati prije podne.

Kulturni referat.

Omladinski referat.

Palestinski referat, napose obzirom na halučku farmu..

Referat o radu žene u cijonističkom pokretu.

Utorak, dne 18. X. u 3 sata poslije podne:

Debata o prijepodnevnim referatima.

Promjena pravila, zaključci i rezolucije.

Izbori.

Eventualija.

Konferencija cijonističkih žena.

U nedjelju dne 17. oktobra u 5 sati poslije podne u Vijećnici Izraelitske Bogoštovne Općine, Palmotićeva ulica 16.

Konferenicja povjerenika Keren Kajemeta .

u ponedjeljak dne 18. oktobra u 3 sata poslije podne u uredu KKL, Ilica 38, I. kat.

Sinagonalni koncerat

u nedjelju, dne 17. oktobra u 8 sati uveče (Sinagoga u Štrosmajerovoj ulici).

Gimnastička akademija »Makabija«

u ponedjeljak dne 18. oktobra u 8 i po sati uveče u dvorani »Makabijeva Doma«, Palmotićeva ul. 22.

Svečani komers

u ponedjeljak dne 18. oktobra u 22 sata uveče (iza gimnastičke akademije) u dvorani hotela »Esplanade«.

SINAGOGALNI KONCERAT.

Treća točka programa promijenjena je onamo, da se umjesto Achronovoga »Hebrejskog plesa« izvodi Kirman—Duschkinova: »Palestinska pjesma i Miša Elmanov: »Eli Eli« (hebrejska melodija).

Gospodjica Marjana Schön svirat će dakle po redu: Goldmark: Air. — Kirman—Duschkin: Palestinska pjesma. — Mischa Elman: Eli Eli.

Upozoruje se ponovno, da je početak koncerta tačno u 20 sati i da će se kasnije moći ulaziti u sinagogu **samo za vrijeme pauza.**

Za izručenje preostalih programa (koji vrijede kao ulaznice, bit će u nedjelju 17. oktobra neprekidna permanentna služba u uredu Saveza Cijonista (Ilica 38, II. kat) i to od pol 9 do 18 sati.

Umoljavaju se gospodje, koje još nisu vratile neuručene programe, da to u **nedjelju prije podne do 10 sati bezuvjetno izvole učiniti.**

Na koncertu bit će izvjestan broj stajaćih mjesta. Zbog ograničenog broja upozoravaju se članovi »Makabija« i omladinskih udruženja, da se radi nabave programa, koji vrijede za to mjesto jave u uredu Saveza Cijonista.

»ODBOR ZA HEBREJSKU UNIVERZU«

sazivlje za vrijeme Saveznog Vijeća Saveza Cijonista konferenciju, na koju poziva svu gg. sumišljenike, koji žele saradjivati u njegovom radu. Učesnici konferencije neka se jave u nedjelju 17. o. mj. gosp. dr. Marku Hornu radi dogovora glede mjesta i vremena.

GJURO DETEL, ZAGREB
SLIKAR NAPISA I GRBOVA
Prije Marovska 7. Sada Marovska 18.

VIM
Vm 19
Vim
za crijepne podove
čisti i lašti sve.

Dobiva se u svakoj trgovini i drogeriji.
Zastupstvo i depot: Norbert Weiss i drug
Zagreb, Sajmište br: 51.
Telefon br. 7-33. Brzojavi: Norbertis

Prof. Oppenheimer o svom predavanju i novinskim izvještajima

»Jüdische Rundschau« od 8. oktobra donosi dopis svojega saradnika iz Praga, gosp. dr. Huge Hermanna, u kojemu ovaj izvještava o razgovoru s prof. Oppenheimerom, koji je iz Beča bio došao u Prag. Dr. Hermann izvijestio je prof. Oppenheimera, kakove su izvještaje donosile pojedine novine o njegovom predavanju u Beču i prikazao, koji su — i nehotični — učinak imala njegova razlaganja.

Prenosimo ovdje iz dopisa gosp. dra. Hermanna mjesta, koja pokazuju, što misli prof. Oppenheimer o odjeku svojih riječi u štampi i potvrdjuju naš sud o graji, što se »o propasti cijonizma« bila digla i u jednom dijelu štampe u nas.

»Oppenheimer je u Beču održao predavanje o svojim opažanjima u Palestini. Ovo je njegovo predavaije veoma odjeknulo u židovskoj i nežidovskoj štampi. Nažalost se ne može ustvrditi, da je jeka bila konformna glasu, koji ju je izazivao. Drugačije je odjekivalo iz šume. Oppenheimer se nikako ne oduševljava načinom, kako su žurnalisti žedni senzacija reprodukovali njegove riječi. Rekao mi je: ‚Ne mogu ništa protiv toga, što po koji slušalac iz mojih riječi vadi ono, što mu je po ćefu. U izvještajima, o kojima ste mi govorili, jedva ima koje riječi, za koju bi se moglo da kaže, da je upravo falsifikovana. Ali je čitava slika nedolično iznakažena, iskrivljena, postala karikaturom. Ne mogu da trčim za svakim izvjestiteljem i da ga prekorim..... Svoj sam govor bio uveo konstatacijom, da nažalost nitko ne će da gleda Palestinu bez naočari; jedan gleda sve suviše ružičasto, a drugi suviše crno. I ovi žurnalisti nijesu htjeli da odlože svoje naočari. Ali se, na kraju i ne radi o tome. Najvažnije je da se iz moje ocjene povuku ispravne konzekvence'.....«

»..... On drži, da je dosadašnji rad pokazao, da je u Palestini moguć lijep poljoprivredni razvitak i da Židovi imadu ljude, koji ovaj rad mogu s uspjehom da vrše. ‚Bio sam sada treći puta u Palestini i ovaj posljednji razmak bio je veoma dugačak, jer nijesam zemlju bio vidio sve od prije rata. Moram iskreno priznati, da sam mogao konstatovati golem napredak i vanredan porast židovskoga rada.'«

Dr. FRANC OPPENHEIMER GOVORIT ĆE U BERLINU.

U ponedjeljak dne 18. ov. mj. govorit će prof. Oppenheimer u okviru Keren Hajesoda o temi: »Kritička i pozitivna opažanja o palestinskom djelu«.

JAPANSKA VLADA I NJEZIN KONZUL U PORT SAIDU ZANIMAJU SE ZA CIJONISTIČKI RAD.

Jerusolim, 11. oktobra. (P. C.) Gosp. Nuroki, japanski konzul u Port Saidu, posjetio je ured Cijonističke Egzekutive u Jerusolimu i zamolio cijonističku literaturu u svrhu informiranja njega samoga i njegove vlade o cijonističkom pokretu i njegovom djelovanju u Palestini i van nje.

PRESELENJE UREDA KEREN HAJESODA.

Početak rada u novim uredima u Jerusolimu.

Jerusolim, 11. oktobra. (P. C.) Činovnici financijalnoga odjeljenja Keren Hajesoda stigli su iz Engleske u Jerusolim i započeli radom u uredskim prostorijama u kući Pasteurovog instituta u Suleiman Road.

POROD I POMOR U TEL AVIVU.

U mjesecu abu registrirano je u Tel Avivu 153 poroda (65 dječaka i 88 djevojčica) i 69 smrtnih slučajeva. Umrlo je: djece do jedne godine 29, od 1 do 3 godine 13, od 3 do 10 godina 1, od 10 do 20 godina 3. Ljudi u starosti od 20 do 40 godina umrlo je 9, od 40 do 60 godina 5, od 60 do 80 godina 9, a iznad 80 godina 1.

ISTRAGA PROTIV SCHWARZBARTHA.

Rasprava će biti u januaru 1927.

Paris, 12. oktobra (JTA). Branitelj Schwarzbartha, pariški odvjetnik Henry Torres bio je pred neki dan pozvao u svoj ured predstavnike židovske štampe, da ih informira o stadiju, u kojemu je istraga protiv Schwarzbartha. Poznato je, da je bilo zatraženo ispitivanje duševnoga stanja Schwarzbarthovoga. Tri medicinska stručnjaka izjavila su, da je Schwarzbarth doduše uzbudljiv i egzaltirani čovjek, ali da za svoj čin može da snosi potpunu odgovornost. Gosp. Torres saopćio je, da je iz Rusije primio mnogobrojne dokumente o pogromu, a medju ovima osnažene iskaze svjedoka, potpunu listinu žrtava pogroma u Proskurovu, koju je skupila Hevra Kadiša u tome mjestu. Gosp. Torres posjeduje pismo ruskoga reakcionara i antisemita V. Šulgina Petljuri, u kojemu Šulgin veli, da je Petljura bandit i da je general Berthelot, šef francuske armije u Južnoj Rusiji imao pravo, što nije htio da primi deputaciju Petljure tvrdeći, da je Petljurin režim režim bandita. Gosp. Torres imade pisma bivšega ministra za židovska pitanja u Ukrajini Rewutzkoga, bivšega danskoga konzula u Kijevu, Gurwitscha i mnogih drugih ličnosti koje su se javile, da će svjedočiti u korist Schwartzbartha. Francuski susjedi Schwartzbartha iz pariške četvrti Belleville udružili su se, da sudu predaju memorandum, u kojem izriču svoje simpatije za Schwarzbartha.

Proces će jamačno započeti, ne u decembru ove godine, nego tek u januaru 1927.

MILLERAND ODBIJA DA BUDE PRAVNI SAVJETNIK PORODICE UBIJENOGA PETLJURE.

Bivši predsjednik Francuske Republike, Millerand odbio je zamolbu Ukrajinaca da u procesu protiv Schwarzbartha bude pravnim savjetnikom porodice ubijenoga hetmana Petljure.

PROHIBICIONA KOMISIJA U AMERICI POZVALA NA ODGOVORNOST 600 RABINA.

Newyork, 11. oktobra. (JTA). Poznato je da je ranije prohibiciona komisija bila odredila, da se zatvori 250 radnji, u kojima se prodavalo ritualno vino, jer da su na zlo upotrijebiti privilegij o prodavanju ritualnog vina, koju treba da nadziru rabini prema tačno ustanovljenim listinama. Komisija je pozvala 600 njujorških rabina pred veliko istražno povjerenstvo, gdje su im razložene posljedice zoupotrebe privilegija za prodaju ritualnog vina.

GRADNJA KUĆE NARODNE I SVEUČILIŠNE BIBLIOTEKE, U JERUSOLIMU.

Gradnja zgrade Narodne i Sveučilišne Biblioteke u Jerusolimu započela je pred kratko vrijeme. Gradi se sredstvima zaklade pokojnoga predsjednika Svjetske Cijon. Organizacije Davida Wolfsohna a na terenu, koji je na Skopusovu brdu, dao Keren Kajemet. Nacrt su izradili poznati britanski graditelj prof. Geddes i arhitekti Mears i Chatkin. Wolfsohnova zaklada iznosi 200.000 holandeskih forinti. K ovome je jošte kći preminuloga Wolfsohnova prijatelja dr. N. Katznelsohna u Libavi pridonijela 3000 funti.

Wolfsohnova zaklada subvencionira i internat na hebrejskoj realci u Hajfi.

POVRATAK USIŠKINA U PALESTINU.

Jerusolim, 11. oktobra. (P. C.) Gosp. M. M. Usiškin, predsjednik direktorija Židovskoga Narodnoga Fonda povratio se u Jerusolim nakon što je učestvovao na sjednici Akcionoga Komiteja a iza toga bio na ljetnom oporavku. On je odmah nakon svoga odlaska preuzeo agende u birou, gdje se sada vrše pripreme. za jubilarnu akciju Keren Kajemeta.

POLJOPRIVREDNI RADNICI TRAŽE NOVO KOLONIZOVANJE.

Jerusolim, 11. oktobra. (P. C.) Poljoprivredna centrala radničke organizacije prihvatila je nekoliko zaključaka, u kojima naglašava potrebu, da Keren Hajesod na zemljištu Keren Kajemeta osniva nove kolonije, a naročito upozorava na potrebu natapljanja terena. Traži se svota, koja za 70.000 funti prekoračuje iznos predvidjen u budžetu, koji je prihvatila posljednja sjednica Akcionoga Komiteja.

Dr. Ruppin docent na Hebrejskom Univerzitetu.

»Haarec« javlja, da je dr. Ruppin imenovan docentom na Hebrejskom Univerzitetu u Jerusolimu, gdje će predavati sociologiju i antropologiju. Govori se, da će dr. Sukennik biti imenovan docentom za arheologiju.

Pokućtvo na otplatu
I uz gotovo kupujte i naručujte samo kod producenta gdje dobijete najbolje i najsolidnije izradjeno, sve vrsti spavaćih, jedaćih gospodskih soba kao i pojedinih komada, te brijačkog i dućanskog namještaja.
IVAN PLAFTARIĆ
TRG N 8.
(Kuća s kupolom iza bivšeg cirkusa Kludsky)

Iz Jugoslavije

SJEDNICA RADNOGA ODBORA SAV. CIJONISTA OD 11. OKTOBRA 1926.

U stvari raspačavanja šekela 5687 zaključuje Radni Odbor staviti u dužnost odnosno uputiti Savezno Vijeće onamo, da novi R. O. poduzme sve priprave za šekelsku kampanju.

Dugogodišnji i zaslužni član R. O.-a g. David Spitzer, koi je spriječen da saradjuje u novom R. O. oprašta se s nekoliko toplih riječi od svojih drugova.

Upozorava tom prilikom na bogati i uspješni rad upravo ovoga R. O.-a i izražava svoje žaljenje, da u tom času mora da napusti rad, kojemu je kroz mnoge godine posvetio sve svoje energije. Preporuča članovima R. O., da i nadalje gaje drugarski duh radne zajednice u krugu R. O., koji duh može jedini volju i ustrajnost u započetom radu da okruni konačnim uspjehom.

Nakon što se predsjednik g. dr. Beno Stein zahvalio svim svojim saradnicima na dosadašnjem radu, zaključuje se sjednica.

SKUPŠTINA ZAGREBAČKIH ŠEKELISTA.

U dobro posjećenoj dvorani »Makabija« otvorio je g. dr. Aleksander Licht, predsjednik Žid. Narodnoga Društva, predizborni miting. Odmah saopćuje, da je predana tek jedna listina za izbor delegata narednoga Vijeća Saveza Cijonista, tako da otpada potreba glasanja, agitacije i diskusije. U daljnjemu toku svoga vrlo pažljivo saslušanoga govora, ističe g. dr. Licht, da ima unutar cijonističkog pokreta u Jugoslaviji pojava, koje su nezdrave i koje ga zabrinjuju. Naročito žali, da naša omladina toliko zaostaje za omladinom kakva je bila u prijašnje vrijeme i kakva je još sada u drugim zemljama. Opažaju se tendence, koje ruše ideale cijonističkog pokreta i koje žele da cijonizam čak u njegovu nacionalizmu okljaštre. S necijonistima, rekao je g. govornik, mogu cijonisti u pitanjima Palestine saradjivati, ali ne mogu s ljudima, koji cijonizam napadaju unutar vlastitih cijonističkih redova.

Nadalje poziva g. dr. Licht židovsko gradjanstvo Zagreba, da dostojno primi medju se i delegate goste, koi će buduće nedjelje doći u Zagreb, u mjesto, koje treba po svojoj cijonističkoj tradiciji i današnjoj važnosti da stvori povoljnu cijonističku atmosferu za rad Vijeća.

Pri koncu izriče govornik nadu, da će Savezno Vijeće ozbiljnim tokom svojih zasijedanja dokazati, da je nivo cijonističkoga života u Jugoslaviji po visini diskusije i spremi svojih ljudi viši, no što bi se prema nekim znacima dalo naslućivati.

Iza toga čita tajnik Nar. Društva g. dr. Rosenberg listu izabranih delegata i zamjenika, nakon čega predsjednik zaključuje miting.

Zagrebački su delegati: dr. Aleksander Licht, gdja Klara Barmaper, dr. Šalom Freiberger, dr. Oskar Heim, Julio König, gdja Dijana Romano, dr. Dragutin Rosenberg, dr. Cvi Rothmüller, Ferdo Schwarz, dr. Lav Stern i gospojice Mirjam Weiller i Jula Weiner.

POVRATAK G. TRINKIJA IZ PALESTINE.

Gosp. Samuel Trinki, iz Zenice, povjerenik Keren Kajemeta, vratio se ovih dana preko Soluna iz Erec Jisraela, kuda je bio putovao kao nagradjenik Židovskoga Narodnog Fonda. Gosp. Trinki uputio je nakon svoga povratka kući pismo Upravi KKL u Zagrebu, u kojem izražava svoje oduševljenje i zadovoljstvo, što je ponio iz Ereca.

Gosp. Trinki, jedan od najmarnijih mjesnih povjerenika Kerena imao je sretnim slučajem prilike, da vidi učinak i uvećanu potrebu onoga silnoga rada, što se posvuda mora da vrši i da tako bude nagradjen za svoj ustrajni i predani rad. Pozdravljamo ga srdačno na njegovu povratku.

VARAŽDIN.

Zabava Mjesne Cijonističke Organizacije.

(Od našega dopisnika).

U subotu dne 2. listopada priredila je ovdašnja Cijonistička Organizacija u kavani Central Simhat-tora zabavu sa plesom,, koja je u moralnom i u materijalnom pogledu vrlo dobro uspjela.

Ovo bijaše prvi javni samostalni nastup Mjesne Organizacije, jer kod svih dosadašnjih priredaba radila su sva varaždinska židovska društva zajednički.

Ova sadašnja priredba imala je ujedno da bude odrazom egzistentnosti Mjesne Cijonističke Organizacije, koja je nakon prilične letargije u zadnjim dvim godinama, razvila u posljednje vrijeme nješto življu djelatnost. Bilo je dakle od potrebe, da se to i javnim istupom manifestira pa da se vidi, kakav će biti odziv, naročito kod naših suvjernika — necijonista.

Pokušaj je ispao izvanredno dobro i iznad svakog očekivanja. Svi varaždinski Židovi — sa vrlo malo iznimaka — poduprli su moralno i materijalno tu priredbu i time pokazali svoju židovsku solidarnost.

Kavana Central bila je već rano u večer dupkom puna židovske i nežidovske publike a naročito se ugodno doimalo što je zabavu posjetio i gospodin gjeneral Todorčević sa svojom obitelji te velikim brojem časnika ovdašnje garnizone sa gospodjama i ako, zbog karaktera priredbe, nije bilo nikakovih specijalnih poziva i dočeka. Mjesna Cijonistička Organizacija može punim pravom da se podići uspjehom svoje priredbe.

Naši suvjernici necijoniste morali su i tom prilikom doći barem do spoznaje, da uspravno židovstvo kod nežidova ne nailazi ni na nikakovu protivnost i da je rad u okviru cijonističkoga pokreta vrijedan potpore, jer je svaka i najmanja sitnica osvijetljena veličinom golema cilja, koji svakome im ponuje.

Varaždinski Židovi pokazali su ovaj puta činom, da su protivnici cijonizma samo sa riječima, a mi se nadamo, da nije daleko vrijeme te će se i javno priznati sljedbenicima našega pokreta.

Konačno valja istaknuti, da je susjedna čakovačka organizacija bila zastupana velikim brojem svojih članova, što je na sve prisutne učinilo vrlo ugodan utisak.

U najboljem raspoloženju potrajala je zabava do rane zore a zadnji gosti ostavili su kavanu oko 6 sati ujutru.

PETA REDOVITA GLAVNA SKUPŠTINA JEVR. SEFARD. STUD. KLUBA U ZAGREBU.

Peta redovita glavna skupština održat će se u subotu dne 16. ov. mj. u 8 sati uveče u žid. Djačkoj Menzi, Palmotićeva ulica 16.

IZRAELITSKA BOGOŠTOVNA OPĆINA U ZAGREBU.

Glasom § 143. općinskih pravila dospjela je sa 1. oktobra zadnja četvrt bogoštovnog prinosa.

Upozoruju se p. n. prinosnici, da svojoj dužnosti udovolje, jer će se u protivnom slučaju proti zaostatnicima ovršno postupati.

CHIK PARISIEN K. D.
Modni salon za dame traži više prvorazrednih švelja. Jelačićev trg 6.

Natječaj

Uprava Keren Kayemeth Leisrael u Kraljevini S. H. S. raspisuje ovime natječaj za mjesto

TAJNIKA.

Reflektanti neka u svojim ofertima uz curriculum vitae naznače svoje materijalne zahtjeve kao i rok nastupa.

Oferti imadu se predati najkasnije do 15. novembra 1926.

U Zagrebu, dne 1. oktobra 1926.

Uprava Keren Kayemeth Leisrael

NEŠTO O KAVI HAG.

Mnogima nije poznato, šta je to kava Hag, koja se nama u većoj mjeri uvozi tek sada. Kava Hag nije surogat kako to mnogi pogrešno misle. Kava Hag je prava kava u zrnu, kojoj je naročitim patentiranim postupkom u fabrici kod Züricha u Švicarskoj oduzet otrov za srce i za živce kofein. Poredtoga je kava Hag pridržala ukus i aromu kao najfinija obična kava.

Kava Hag potpuno je neškodljiva, pa je mogu piti bez bilo kakvih štetnih posljedica naročito osobe, koje su bolesne na srcu, živcima, želucu, bubrezima itd., nadalje žene i djeca. Dobiva se u svim boljim špecerajskim i delikatesnim trgovinama uvijek svježe pržena u originalnim paketima po jednu petinu kilograma. Gdje je nema, treba je zahtijevati.

Kava Hag ne smije manjkati ni u jednoj obitelji!

Za trgovce KAVA HAG, Zagreb, Boškovićeva ulica 9. Telefon 4—96.

NAJNOVIJE!

„MUNJA"
patentni gumb
Promenljiv za svako odijelo

Šivanje gumbi nije više potrebno, trganje sa korijenom i oštečivanje dijelova sukna je isključeno.

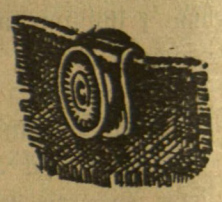

Dobiva se u svim strukovnim trgovinama

Generalno zastupstvo za Jugoslaviju:
„NOVITAS" Zagreb, Predovićeva 23

Košer hrenovke i košer kobasice
Dnevno svježe — sirove i kuhane
Buffet „Gourmand"
Ugao Nikolićeve i Gajeve ulice.

KRZNA
najveći izbor u svim kvalitetama dobiju se kod tvrtke
EMIL FELDMANN, Nikolićeva ulica 7.
Primam fazoniranje mantela, jackena i ostalih krznenih predmeta uz niske cijene.
Pogledajte golemo skladište bez obveze kupnje.

Cijoniste sa sposobnošću uvjerljivoga razlaganja i reprezentativnijim nastupom mogu dobiti dobro uposlenje. Lak posao i dobra zaslužba. Ponude pod **„EFG"** na upravu lista.

KAVA HAG Prava kava u zrnu, kojoj je oduzet otrov za srce i za živce KOFEIN. — Potpuno neškodljiva, a pri tom ukusna i aromatična kao najfinija obična kava. TRAŽITE SVAGDJE KAVU HAG

Vjesnik S. Ž. O U.

Uredjuje Vodstvo S. Ž. O. U.

Hanuka-priredba

Hanuka pada ovaj puta na 1. decembra. Ostaje nam još samo šest nedjelja, da se spremimo. Komada zgodnih nema, a nijedno ih društvo nije poslalo. To je dokaz siromaštva u omladini, jer se zaista ne smije misliti, da je vodstvo kadro iz rukava tresti komade, pa čak ni loše i nezgodne. Moramo se dakle pomiriti sa činjenicom, da u ovoj godini ne će biti novih židovskih komada, pa društva treba da iznova pregledaju arhive, možda će naći štogod zgodno izmedju onoga, što su primala ranijih godina iz Saveza.

Iz te nevolje moramo da nadjemo častan izlaz. (To je uostalom najveća i jedina životna umjetnost!) Kad nemamo komada, treba da priredimo slavu bez njega, a da ona bude opak dostojna i zgodna. Program se namiče sam po sebi: 1. Paljenje sviječica i pjevanje Maoz Cur; 2. Deklamacija koje pjesmice o Hanuci (n. pr. tradicionalne Rosenfeldove »Hanuka-svijećice« ili koja od pjesama Cvijevih i drugih, što su izlazile u dosadašnja 4 Hanuka-broja »Haaviva«); 3. Izvodjenje koje glazbene tačke, po mogućnosti lake, da bi pristala u okvir dječje priredbe; 4. koji mali balet ili štogod slično; 5. Deklamacije po volji; izbor je dosta velik, treba samo prolistati nekoliko brojeva »Haaviva«; 6. Prije konca može se vrlo lijepo izvesti Hava s nekoliko parova; 7. Kao završetak pjevaju se naše pjesme, samo treba da ih znadu pjevati i djeca i omladinci.

Takova priredba imat će intiman značaj, ne će biti gotovo nikakvih troškova, kako i odgovara današnjim prilikama, a osim toga se ona najbolje svrstava u naš odgojni program, koji ne ide za pompoznim priredbama, nego treba da što više i što individualnije zaposli djecu, a da ipak u njih ne probudi dojam, da će sad »predstavljati«.

Ako koje udruženje želi kakav govor ili govornika za u zgodu, neka se što prije javi i neka potanje naznači želje, da će se sve urediti.

Iz vodstva

Iza dolaska Samuela Kamhija u Zagreb smatralo je vodstvo prvom dužnošću likvidirati sve nesporazumke, nastale u omladini i u samom vodstvu. Ono je podjedno željelo ukloniti sve povode za bilo kakve protivničke stavove nepovjerenja u omladinskim redovima, koji su pobudjeni novinskim polemikama, osnivanjem »Prop. odbora sefardske omladine u Jugoslaviji« i objavom Cvija Rothmüllera o njemu. Medjuto se članovi vodstva Samuel Kamhi i Cvi Rothmüller nisu mogli da saglase u redigiranju izjave, kojom bi se sva ta pitanja riješila, pa su se sporazumili, da izadje odvojena izjava Kamhijeva, a za nje napomene Cvija Rothmüllera, kako bi savezna udruženja dobila mogućnost objektivnoga rasudjivanja.

Vodstvo SŽOU.

IZJAVA ČLANA PRIV. VODSTVA SAMUELA KAMHIJA.

Konstatiram:

1. Da su sve izjave Cvija Rothmüllera, koje su u ma kojem obliku izašle kao Sav. Vesnik, učinjene bez pitanja ostale dvojice u Vodstvu, pa je prema tome za njih Cvi lično odgovoran, a ne Vodstvo.

2. Da analogno tome saopćenje izdato sa strane Cvija Rothmüllera, kojim se »Propagandni Odbor Sefardske Omladine« ne smatra saveznom institucijom — ne važi kao odluka Sav. Vodstva radi nekompetentnosti Cvijeve, da sam odlučuje u tome, te će konačnu odluku po pitanju »Propagandnoga Odbora Sefardske Omladine« doneti Radni Odbor, kad se bude obrazovao.

U Zagrebu, 13. X. 1926.

Samuel Kamhi,

NAPOMENE CVIJA ROTHMÜLLERA.

1. Rado konstatiram, da sam od Sav. Vijeća pa sve do danas uredjivao Vjesnik sam, da prema tome za njegovo uredjivanje pred vodstvom i pred omladinom nosim punu odgovornost. Konstatiram i to, da i sad još uredjujem Vjesnik sam pa da ću ga vjerovatno uredjivati sve do konstituiranja Radnoga Odbora. Razlozi su u prvom redu tehničke naravi (da sam bio jedini član vodstva, koji je ili boravio u Zagrebu ili bio u živoj vezi s njime, ali je zaista i danas još najprirodnije, da Vjesnik uredjuje onaj član vodstva, koji podržaje kontinuitet rada, ima vježbe u uredjivanju i kod toga najbolji pregled nad radom čitave omladine, a ne tek jednog dijela. To ne znači, da Kamhi nema mogućnosti da se zanima i da potpuno ravnopravno učestvuje u redakciji! Držim, da se ni u kome slučaju nisam ogriješio o dužnosti uredničke, pa mirno čekam sud omladine.

Ujedno konstatiram i to, da riječi Kamhijeve izjave čine dojam, kao da sam u različitim oblicima Vjesnika svoje lične želje i mišljenja naturavao pod firmom vodstva. Zbog toga i nisam pristao na taj tekst, jer je jasno svakome, koji je čitao Vjesnik, da su sva obavještenja vodstva bila posve tehničke naravi pa nema zaista razloga, da ih se vodstvo odriče. Sve ostalo izašlo je potpisano mojim potpunim imenom, pa je i bez te konstatacije Kamhijeve svatko morao znati, da sam za to odgovoran lično.

2. Analogno tome objavljujući u Vjesniku, da »Prop. odbor sef. oml.« nije savezna institucija, ja i nisam namjeravao, da svoju konstataciju prikažem, kao da je to odluka, rješenje ili ma kakva izjava samoga vodstva. Koristio sam se pravom svakoga člana, da iznese nepravilnosti, koje se protive odlukama saveznih instancija, a bivaju pod imenom SŽOU. Prema tome po drugi puta konstatiram, da taj sarajevski odbor i danas još nije institucija SŽOU, budući da se ne temelji na odlukama najviše savezne instancije, Sav. Vijeća u Sarajevu, koje je odlučilo posve drukčije, a sve dosad nije potvrdjen ni od koje druge odgovorne savezne institucije, jer ne samo da ja lično nisam kompetentan odlučivati o tome, nego se i provizorno vodstvo, u kojemu je i Samuel Kamhi, ne smatra dovoljno kompetentnim, da odluči u tome pitanju, koje bitno mijenja strukturu Saveza, jer ga već sad pretvara u zajednicu nekolikih manje ili više samostalnih jedinica. Odluka je o tome ostavljena Radnome Odboru pa sve do njegova rješenja taj »Prop. odbor« nije savezna institucija.

U Zagrebu, 14. X. 1926.

Cvi Rothmüller.

Slušajte RADIO koncerte na SILVERTOWN aparat ma. Upotrebljujte samo originalne ENGLESKE TUDOR akumulatore
Radio Silvertown. Sajmište 56. Telefon 23-60.

Specijalna trgoviva češkoga sukna za muška odijela i sav krojački pribor
J. Modern, Zagreb
Sajmište 51. (produljena Hatzova ulica)
Cijene umjerene. Polakšice u plaćanju

ATELIER ZA SLIKANJE SVIH VRSTI
NAPISA, CIMERA I GRBOVA
GUSTAV KREN
Prije MARCUSKA ul. 7.
sada FRANKOPANSKA 5

M. KAUFMANN
Foto-atelier Preradovićeva ulica 37.
Specijalna izradba svih vrsti slika u i izvan atelera. Snimanje tvornica, zgrada, grupa, svadbi, škola i t. d. Povećanje slika u svim veličinama.

Oglašujte u „Židovu"

POLIGLOT
ZAGREB
KAPTOL 20. — — TEL. 10-99.
preuzima svaku vrst pisaćih radnja i umnoženja
Prevodi u svim jezicima.
Diskrecija zajamčena.

Jogurt predusreće i liječi poglavito okrečenje žila, bolesti želuca i crijeva, bubrega, jetara, žuči i mjehura, slabokrvnosi, bljedicu, bezsanicu, nervoznost lošu probavu, sladornu bolest i t. d.
Za sušićave je JOGURT vrlo krepka hrana. — Osobito povoljno djeluje JOGURT kao hrana za djecu, jer ju osvježuje, okrepljuju i jača te pospješuje njihov razvitak.
Pazite na naš zaštitni znak!
Naš JOGURT dostavljamo u kuću počevši jednom bočicom. — Naručbe:
JAJEKS, Zagreb, Jelačićev trg 28.
Dvorište desno, II. kat, telefon 16-05.

Najstarija zagrebačka tvrtka dragulja, zlata, srebra, antikviteta i satova
Josip Englsrath
Utemeljena 1850. — Telefon interurban 640
preporuča svoje veliko skladište mod. svakovrsnih prigodnih darova
kao za vjenčanje, barmicva itd. uz poznato solidnu podvorbu Klej kodeš, Menore, kiduš-čaše na skladištu. Kupuje biserje, dragulje, staro zlato i srebro, novce, antikvitete itd. uz najbolju cijenu.

JEVREJIN
oženjen bez djece, star 25 godina traži namještenje kao
praktikant za hazana
u veće provincijsko mjesto, raspolaže izvrsnim tenorom, pohađao 2-god. degel-batora u Sarajevu. Cijen. ponude slati na
M. A. Sarajevo,
poštanski pretinac 337.

GORIVI MATERIJAL
Ia. bukove cjepanice vagonske pošiljke
Ia. bukove cjepanice na hvatove
Bukova rezana i cjepana drva
Grabrova rezana i cjepana drva
Prvorazredni kameni ugljen
Za prvorazrednu poslugu jamči
S. Hirschla sin
Podolje br. 9. Telefon br. 2-82,
utemeljeno godine 1893.

Weck
boce za ukuhavanje voća su najbolje. Dobiju se kod Staklana R. Pasarić
Ilica br. 37. Telefon 16-13.

„Gaby"
Kitničarija i parfumerija
Zagreb Nikolićeva 11.

Sve vrste KRZNA Sve vrste
uz izvanredno niske cijene naći ćete kod
„SISCIA" D. D. Gundulićeva 4.
Prodaja na veliko i malo. — Ogled robe bez obveze kupnje.

PARKETE
HRASTOVE I BUKOVE
ELEKTRIČNA PILANA
Tvornica parketa i industrija drvene robe d. d. Karlovac.
Tel. poslovnice 35 — Tel. tvornice 144
Brzojavni naslov: „PARKETE" Karlovac.

ZAGREB
Telefon 11-21
Modni salon haljina za dame CHIC PARISIEN K. D.
Jelačićev trg 6 Mezanin
preporuča se za izradbu svih vrsti haljina, kostima, mantlova, bluza i t. d.
sve po zadnjim pariškim modelima uz najkulantniju izradbu i cijenu. Preuzima na popravak različita krzna, kao i izradbu kožnatih mantli i jakni.

FENIKS

Utemeljeno god. 1882.

Društvo za osiguranje života u Beču

Direkcija za kraljevinu SHS u Begradu

Filijalna direkcija Zagreb, Jelačićev trg 4. I.

Telefon 3-57

Dionička glavnica	Din.	44.000.000.—
Garantna sredstva	Din.	500,000.000.—
Stanje životnih osiguranja koncem 1924. g.	Din.	3.448,000.000.—
Stanje životnih osiguranja koncem 1925. g.	Din.	5.200,000.000.—

Preuzima svakovrsna životna osiguranja, osiguranja za slučaj nezgode, zakonske dužnosti jamstva i osiguranja automobila.

Najmodernije kombinacije, najljepši uvjeti, najniže premije!

Ministarstvo vojske i mornarice prima naše police životnog osiguranja kao kaucije kod ženidbe oficira.

Likvidiranje predratnih polica uz odlične uvjete.

FENIKS

ODIO ŽID. NARODNI FOND

ZAGREB, Ilica 38. — Telefon 21-11.

Bavi se svim granama osiguranja, te daje osiguranicima — u okviru pogodovnoga ugovora — najveće pogodnosti.

Od svakoga osiguranja zaključenog kod toga odjeljenja prima Keren Kajemet — bez terećenja osiguranika — odredjeni prilog.

Traže se zastupnici za svako mjesto! Najveće provizije!

Atelier steznika — Zavod za plisiranje i ažuriranje

Ema Buxbaum

Bregovita ulica 1.

preporuča: steznike po mjeri iz najboljeg francuskog materijala. — Veliki izbor gotovih steznika, trbušnih pojasa i prslučića. Čiščenje i moderniziranje uz umjerene cijene. Izvodi endlanje i uendlanje u rublje, zastore i haljine.

Bukova drva kao i svih vrsti ugljena nudjamo uz jeftinu cijenu i solidnu podvorbu

Leo Kolarić

trg. drva i ugljena

Zagreb, Paromlinska c. 8.

Telefon 24-54.

IGLA

Zavod za ažur i plissee. Vezenje odjela. Sve vrsti bjeloga rublja rukom i na specijalnim strojevima Vezenje monograma rukom i strojem, vezenje sa perlima. - Rupice strojem. — Športski znakovi zastave. — Gumbi preris.

Preradovićeva 33.

Optodent

pasta za zube

odlično čisti i desinfiscira zube i usnu šupljinu, sprečava stvaranje zubnog kamenca i daje ugodan miris dahu iz ustiju. U Vašem je dakle interesu, da svagdje tražite izričito OPTODENT pastu za zube. — Naručuje se kod:

„RAVE“ Zagreb

Jelačićev trg br. 2.

DROGERIJA „VESNA“

Mr. pharm. NIKOLA ŽUVIĆ i drug

Zagreb, Frankopanska ulica 20

obskrbljena sa svim medicinskim, kozmetičkim, tehničkim i drugim potrebštinama.

כשר RESTAURACIJA

M. KOHN

ZAGREB, JELAČIĆEV TRG 19. I.

Menu počam od 15 din. (više vrsti jela). Primaju se abonenti u i izvan kuće.

Konjskih gunjeva

Vunenih i pamučnih pokrivača, garnitura, tkanina za pokućtva i zavjese, kod tvrtke ASCHER I HOHENBERG

Wien I., Salzgries broj 3.

Zastupstvo i skladište

J. ASCHER

Zagreb, Palmotićeva ul. broj 19A.

Telefon 11—70.

M. Kanovnik

Mehanička radiona

Stanica Standard benzina i Sokony ulja

Zagreb

Poslovnica i skladište

Pri az 87. Telefon 3-95.

F. Stifter Zagreb

Dalmatinska 7, Telefon 2-90.

Mehanička radiona. Montaža automobilske rasvjete svih sustava. Montaža magneta. Svi popravci automobilske elektrike. Akumulatori za rasvjetu, pogon za autorasvjetu, za radiotelefoniju, za sve posebne svrhe. Popravci akumulatora. Postaja za punjenje.

TRGOVAČKA KUĆA

„REKORD“

Marovska 5 ZAGREB Telefon 28-13

Veliko skladište engleskih i čeških muških i ženskih štofova, svile, platna, zefira, pokrivača sagova kišnih kabanica i ostale manufakt. robe.

Vlastita izradba finog muškog rublja po mjeri **I NA OTPLATU.**

MIRKO ŠĆETINEC, ZAGREB

Jelačićev trg Duga ulica 2 Telefon 4-23.

Specijalitet rezanje bubikopfa. Češljaonica za gospodu i gospodje.

Prodaja parfumnih i toaletnih predmeta francuskog porijetla i svih vrsti vljasuljarstva.

Restauracija

„Nova Amerika“

Trenkova ulica br. 3.

Dolje sa cijenama. Od danas unaprijed snižene cijene za sve poštovane goste abonoma po karti Din. 700.— svaki dan tijesto. Obični abonoma samo Din. 550.— svaki dan pečenje i salata ili varivo; dva puta nedeljno tijesto. Ako želite dobiti solidnu koštu izvolite se osvjedočiti. Preporuča se poznati

Jakov Prkić, vlasnik

V. Pandić

gradjevna i umjetna bravarija

Kačićeva 12. ZAGREB Telefon 5-26.

Sigurnosnih brava uvijek na skladištu.

L. PIEROTTIA nasljednici

Zagreb, Kukovićeva ul. 23.

NADGROBNI SPOMENICI

Štofa, svile, platna, stolnjake, ručnike, žepne rubce, čarape, rukavice, čipke, vrpce, gumbe i svu ostalu robu kupujete najjeftinije u trgovini

IROŠ

Ilica broj 26.

MIRKO ŽUGEC

Zagreb, Duga ul. 13.

Specijalna trgovina: antiknog pokućtva, zbirka oružja te raznih drugih starinskih predmeta, ujedno specijalna radiona za restauriranje antikviteta.

Štampilije, društvene znakove, vignete, gravure, čekiće, emajlirane ploče, signature izradjuje brzo i jeftino Zavod za rezbariju i štampilije

BREZINA I DRUG, ZAGREB

Frankopanska ulica broj 9. — Telefon int. broj 8-53.

Uloške za krevete,
Konjsku strunu i afrique
Gradel za madrace i rolete
Gobeline, mokete
Pliševe i brokate za pokućtvo
te
sav tapetarski materijal

kupujete najjeftinije **na veliko i malo** kod

TRGOVINSKO K. D.

Zagreb, Ilica 45.

Zahtjevajte uzorke!

Vjek. Flosberger

M. Rothmüller i H. Grossman

ZAGREB, ILICA 38

STAKLANA

BRAĆA GROS

ILICA 83 ZAGREB TEL. 12-

Veletrgovina stakla, porculana kuhinjskog pribora.

Najjeftinije vrelo za nabavu: Sv vrsti stakla, porculana, svjetilj ka, ogledala, okvira, staklen ploča i raznog kuhinjskog pribora.

NA MALO I VELIKO

Najveći izbor letvica za okvir

Vlastita radiona okvira za slike i ogledala.

Nadgrobni Spomenici

od D 500·— gore

NADGROBNI OBRUBI, GROBNICE

u velikom izboru prekrasno izradjeni od crnog švedskog granita, Labradora, Symeta, svih vrsti mramora kao i domaćeg trajnog kamena uz najumjerenije cijene kod

Kiparstvo i klesarstvo

Jaroslav Strecha

ZAGREB

Ilica broj 102.

Viasnik: Savez Cijonista u Kraljevini SHS, Zagreb, Illica 38, I. kat. — Glavni i odgovorni urednik: Julije Rosenberger, Zagreb, Filjanova ulica 11, I. kat. — Za tiskaru odgovoran: Ivan Šebalj, Zagreb, Petrova ulica broj 4. — Tiskara »Merkur« d. d., Zagreb, Ilica 35.